

Dnr
Id

Vimmerby
kommun

*Kommunstyrelseförvaltningen
Folkhälsa och ungdomsfrågor*

Drogvaneundersökning 2018

Årskurs 8, högstadiet

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
INLEDNING	3
BAKGRUND	5
DEL I: TOBAK	7
DEL II: ALKOHOL.....	18
DEL III: NARKOTIKA.....	26
DEL IV: ÖVRIGT.....	27
KORSADE FRÅGOR.....	38
SAMMANFATTNING	41
REFERENSER	43

Inledning

Drogvaneundersökningen för år 2018 var den sjunde sedan år 2006 som gjordes i årskurs åtta på högstadiet i Vimmerby kommun. Syftet med denna drogvaneundersökning var att få en säkrare bild av droganvändandet bland ungdomarna i kommunen. Detta kunde sedan användas som underlag till framtida drogförebyggande insatser och även för att utvärdera tidigare insatser.

I 2018 års undersökning deltog sammanlagt 177 ungdomar varav 81 var pojkar, 88 var flickor och 8 var annan könstillhörighet. Undersökningen genomfördes i digital enkätform och gjordes genom besök på lektionstid. Under perioden då enkäten genomfördes gick det sammanlagt 186 elever i årskurs åtta vilket gav en svarsfrekvens på 95 procent.

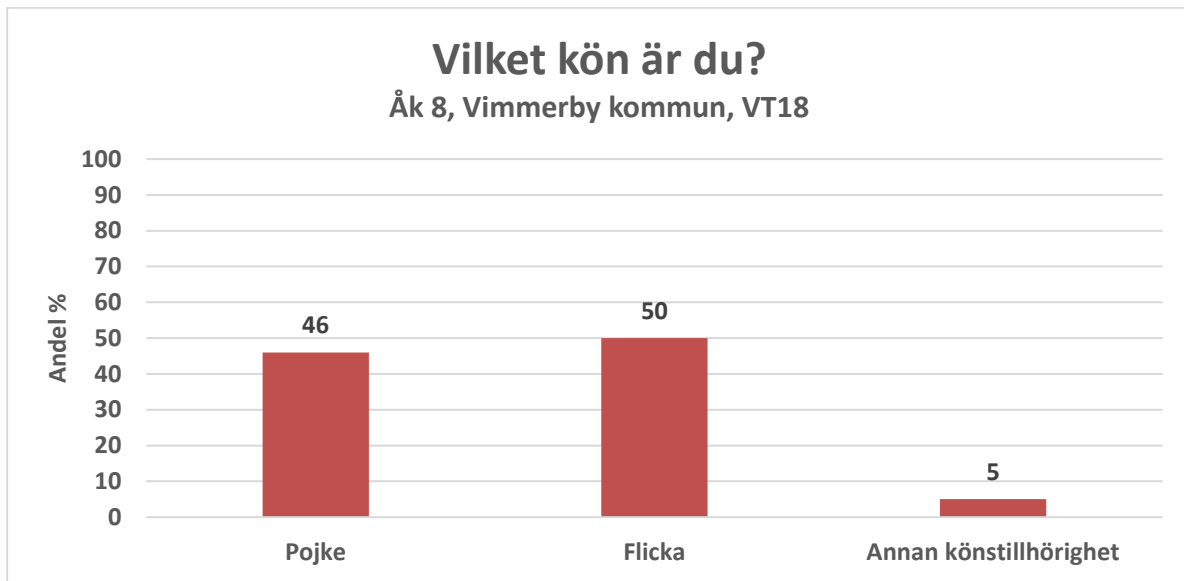
Genom åren har det lagts till frågor i enkäten som anses vara viktiga för att få en mer omfattande bild av ungdomars drogvvanor. I varje fråga jämfördes svaren med tidigare drogvaneundersökningar och därför har några av frågorna jämförelser endast från några år tillbaka.

Nytt för 2018 var att enkäten genomfördes digitalt. För att kunna skicka in sin enkät var ungdomarna tvungna att ge svar på samtliga frågor. Detta har medfört att det inte fanns något bortfall på enskilda frågor. Vid undersökningstillfället togs närvaro dels för att jämföra antalet närvarande med antalet svar som kom in och dels för att veta vilka som skulle kallas till uppsamlingsheat. Vid ett tillfälle fick vi in två enkäter fler än antalet närvarande och vid två andra tillfällen fick vi in ett svar mindre än antalet närvarande och vid de två sista tillfällen fick vi inte lika många svar som det vara närvarande.

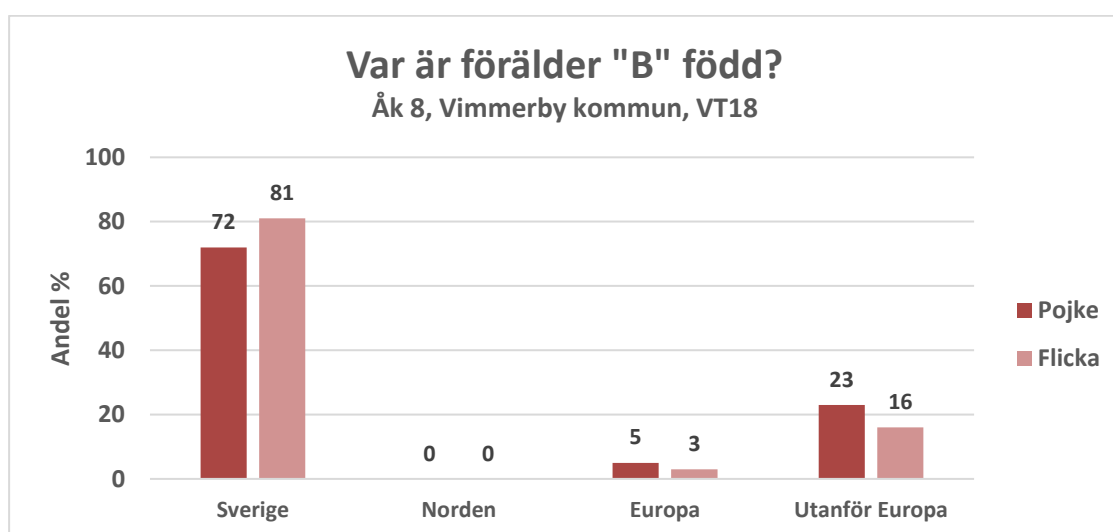
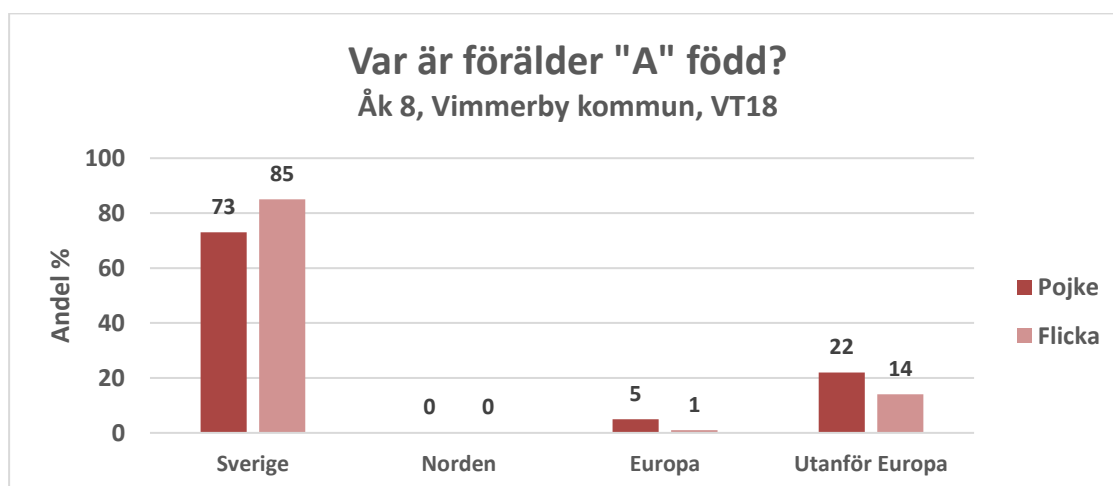
I denna undersökning vill vi inte bara visa ungdomarnas drogvvanor utan även undersöka skillnader mellan könen. Att belysa skillnader mellan könen görs av jämställdhetsskäl vilket problematiserar en etisk riktlinje inom vetenskapen, nämligen konfidentialitetskravet. Konfidentialitetskravet innebär att det inte ska vara möjligt för läsaren att identifiera vad enskilda personer har svarat i enkäten (Vetenskapsrådet, 2002). Då Vimmerby är en kommun med relativt låg population i varje årskull, var det också väldigt få enskilda personer som svarat att de var ett annat kön än flicka eller pojke. Eftersom det var så få som angett att de tillhör ett annat kön så äventyrar det anonymiteten (konfidentialitetskravet). På grund av konfidentialitetskravet har vi valt att bara redovisa svaren från de som angett att de var pojke eller flicka. Alla 177 ungdomars svar finns dock med i de staplar som inte är uppdelade efter kön.

De flesta frågor redovisas på en helsida och börjar med antalet som svarat vad i en tabell. Sedan följer ett stapeldiagram som visar svaren i procent och längst ned på sidan finns ett stapeldiagram som jämför svaren med tidigare år, även det i procent.

Deltagarna har varit informerade om deras anonymitet och syftet med undersökningen.

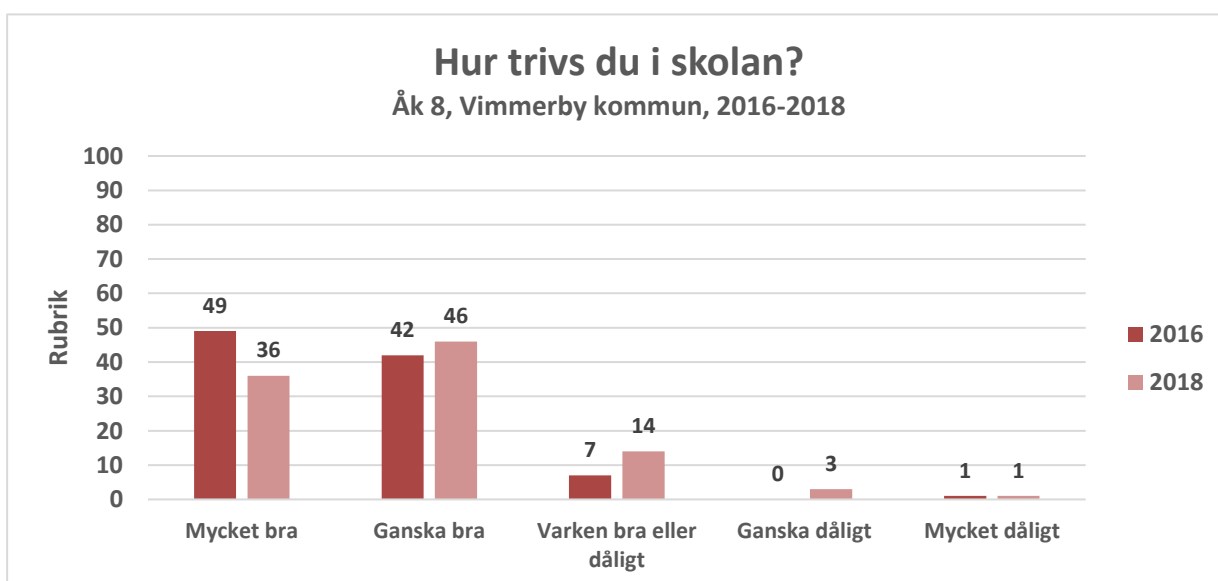
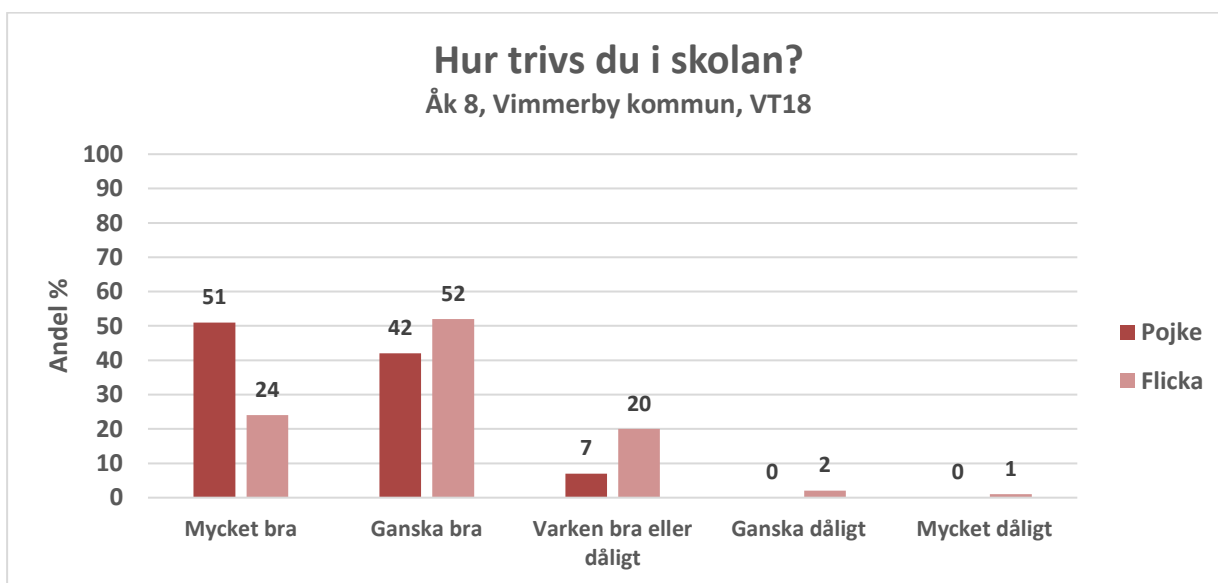
Bakgrund

Fråga 3. Hur trivs du i skolan?

Tabell 1: Antal som angett hur de trivs i skolan.

Kön	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåligt	Ganska dåligt	Mycket dåligt
Pojke	41	34	6	0	0
Flicka	21	46	18	2	1

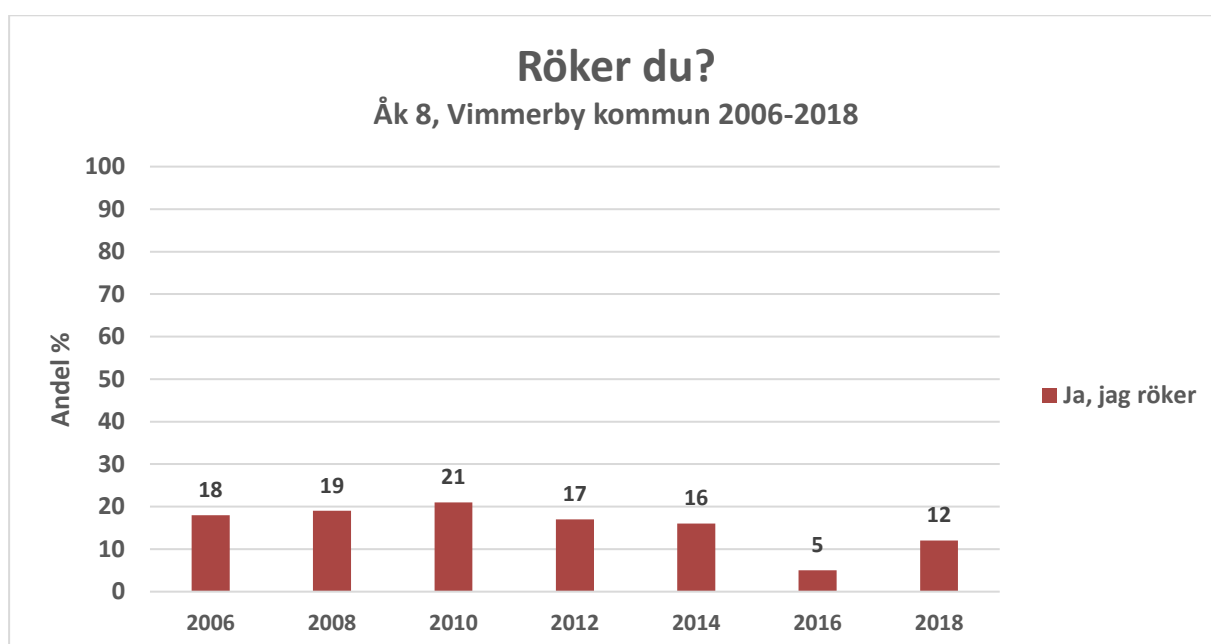
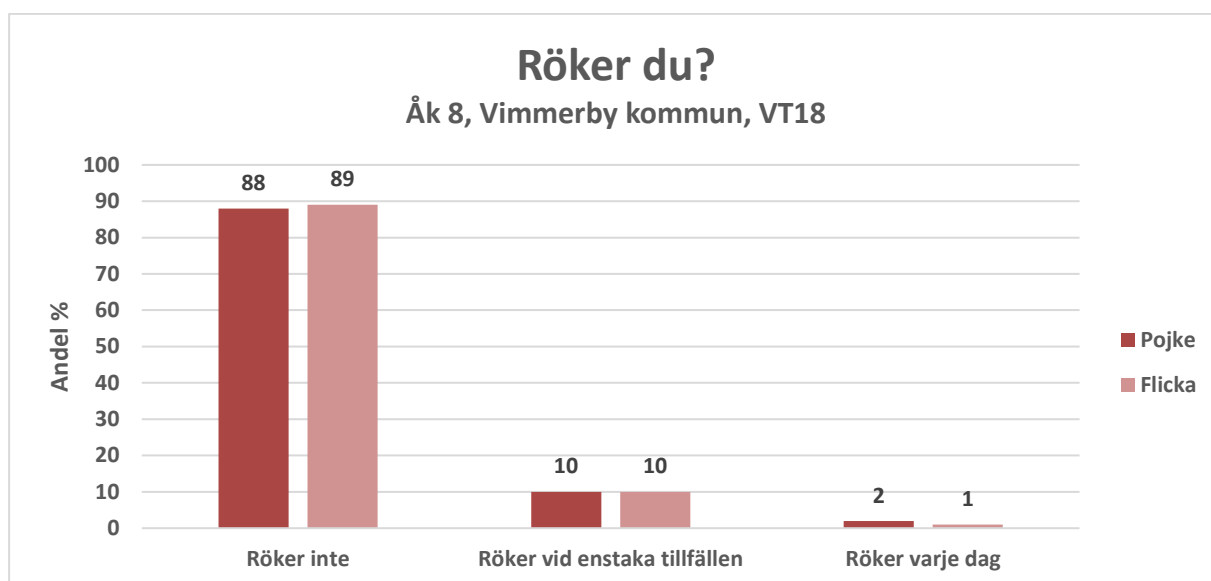

Del I: Tobak

Fråga 4. Röker du?

Tabell 2: Antal som angett om de röker eller inte.

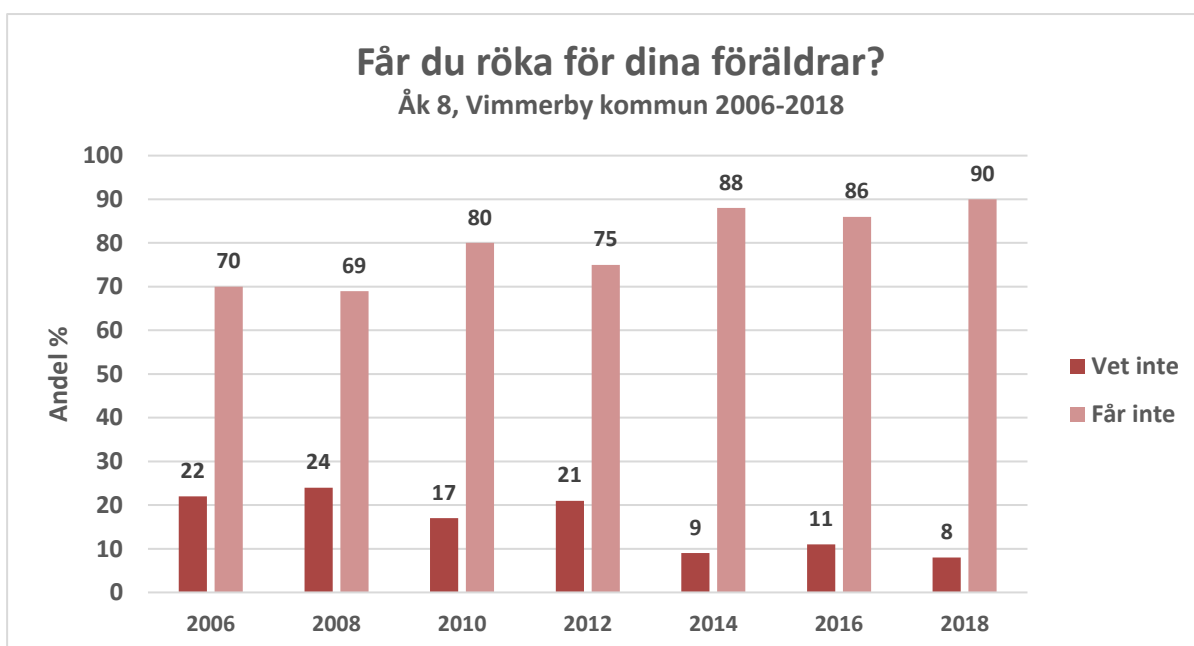
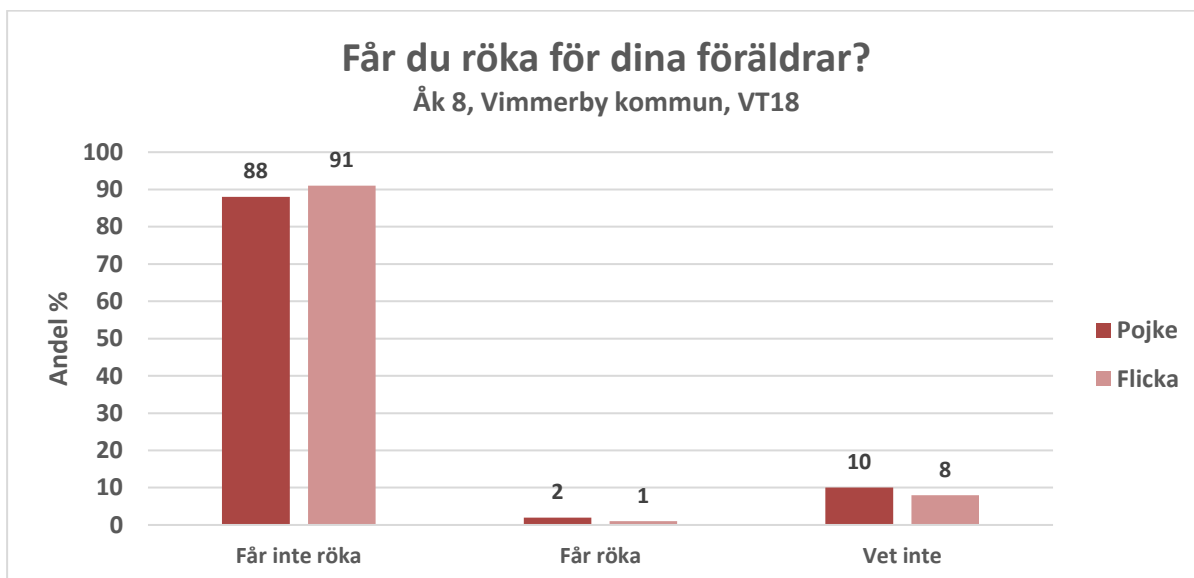
Kön	Röker inte	Röker vid enstaka tillfällen	Röker varje dag
Pojke	71	8	2
Flicka	78	9	1

Fråga 5. Får du röka för dina föräldrar?

Tabell 3: Antal som angett om de får röka för sina föräldrar.

Kön	Får inte röka	Får röka	Vet inte
Pojke	71	2	8
Flicka	80	1	7

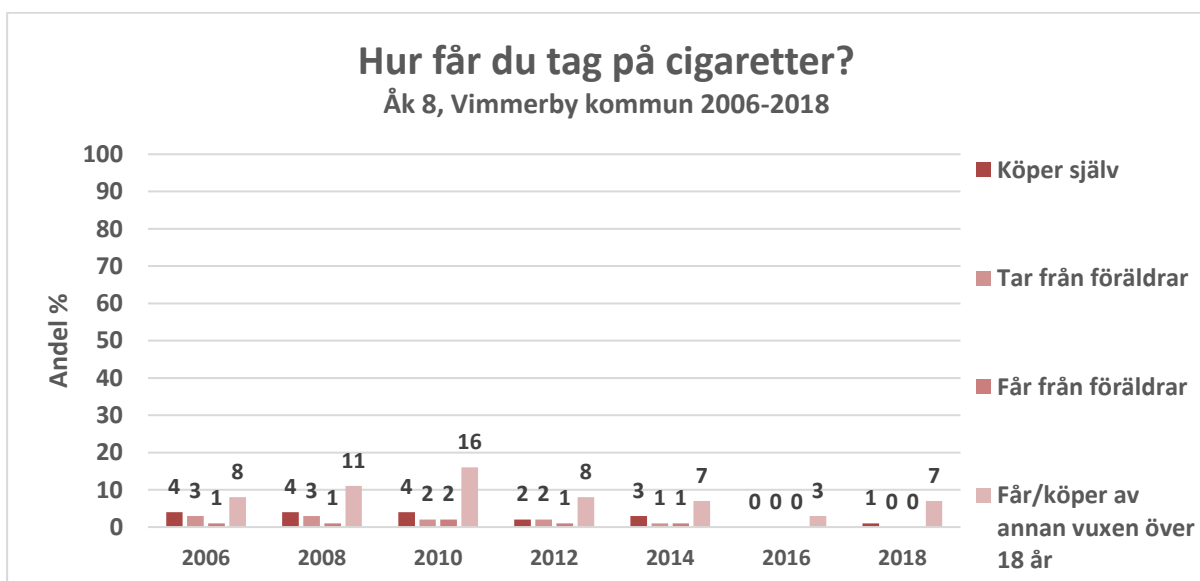
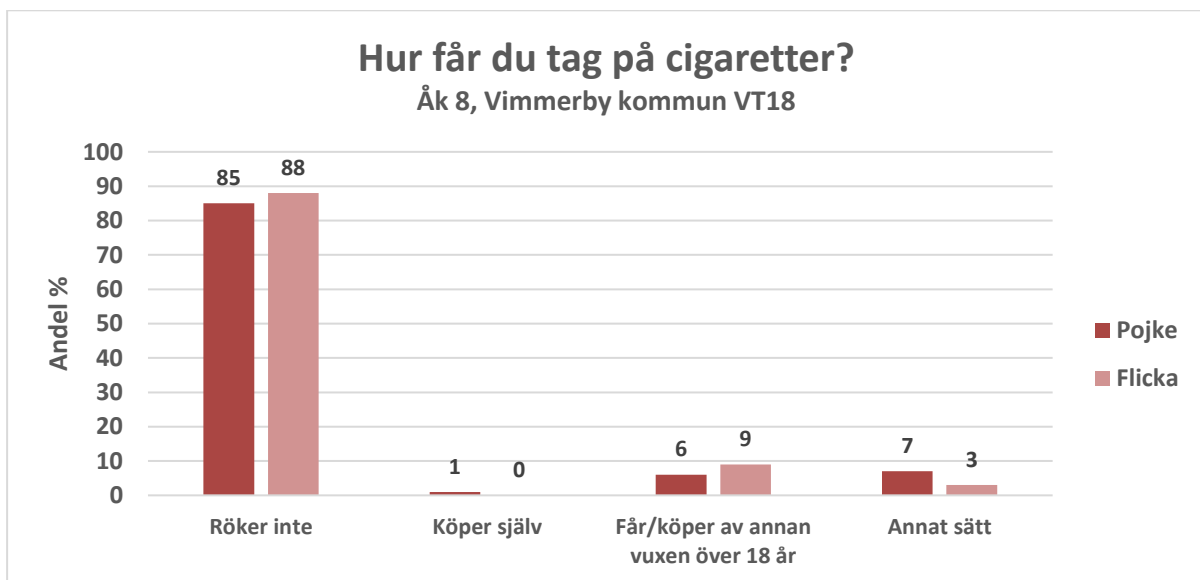

Fråga 6. Hur får du tag på cigaretter?

Tabell 4: Antal som angett hur de får tag på cigaretter.

Kön	Röker inte	Köper själv	Får/köper av annan vuxen över 18 år	Annat sätt
Pojke	69	1	5	6
Flicka	77	0	8	3

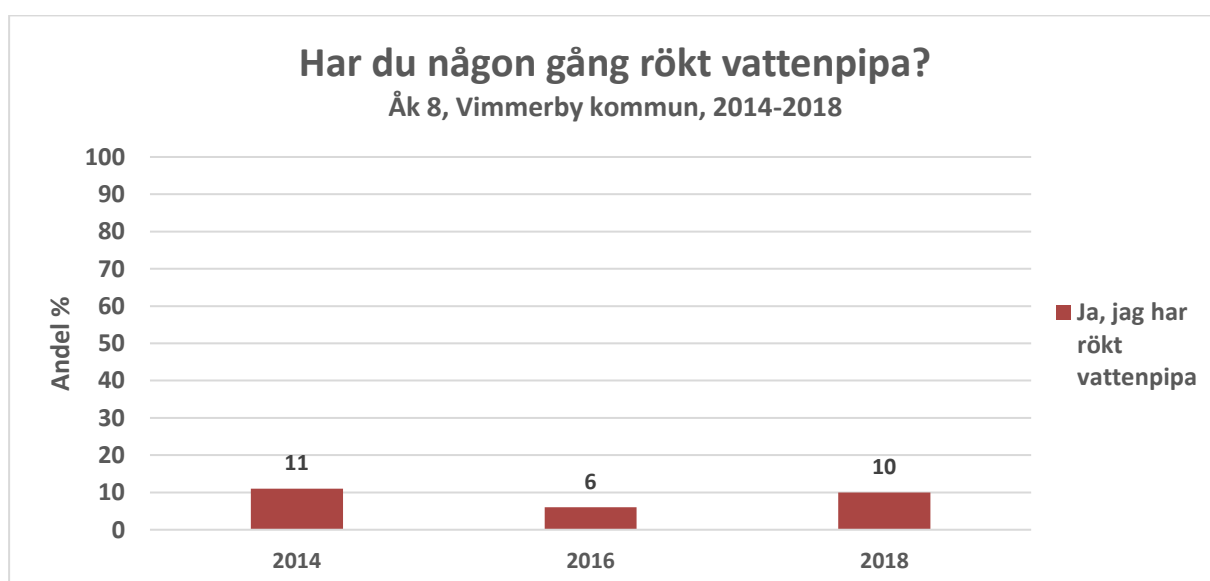
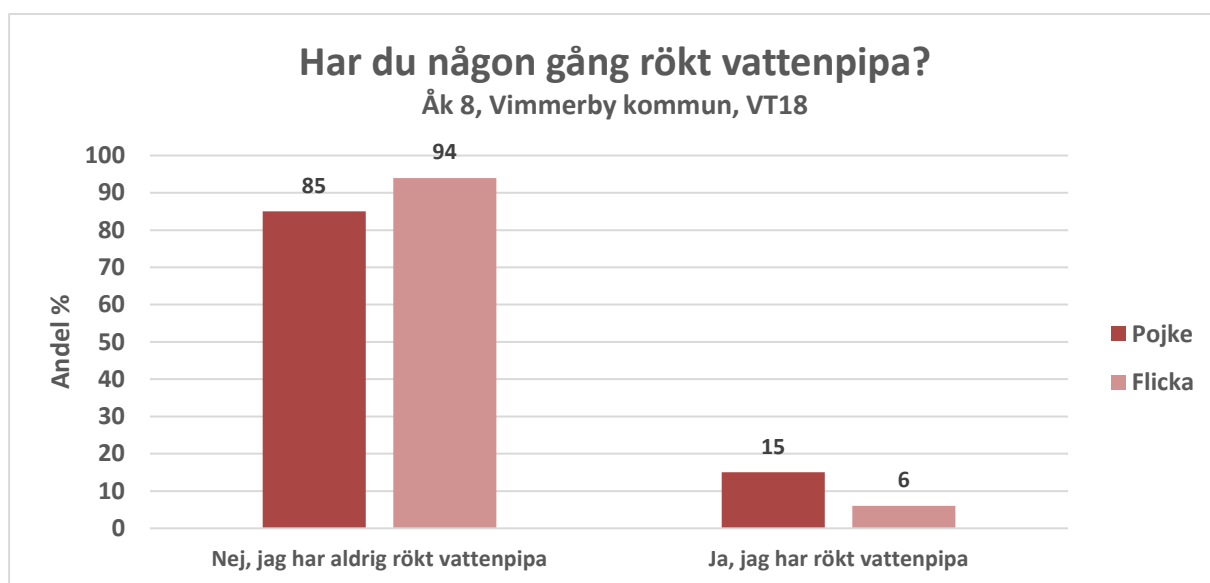
Annat sätt: det säger jag inte, fest, får av kompisar/vänner, jag brukar tigga cigg, mina kompisar har wape, mina vänner får tag på cigg och ger mig om jag vill ha.

Fråga 7. Har du någon gång rökt vattenpipa?

Tabell 5: Antal som angett om de någon gång rökt vattenpipa.

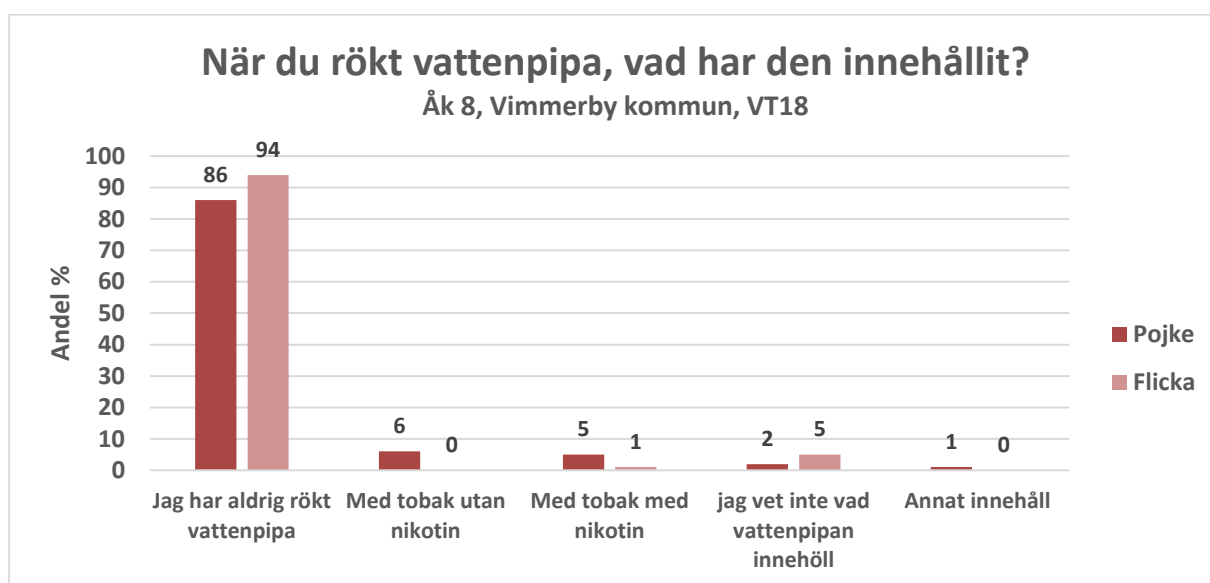
Kön	Nej, jag har aldrig rökt vattenpipa	Ja, jag har rökt vattenpipa
Pojke	69	12
Flicka	83	5

Fråga 8. När du rökt vattenpipa, vad har den innehållit?

Tabell 6: Antal som angett vad vattenpipan innehöll när de rökt.

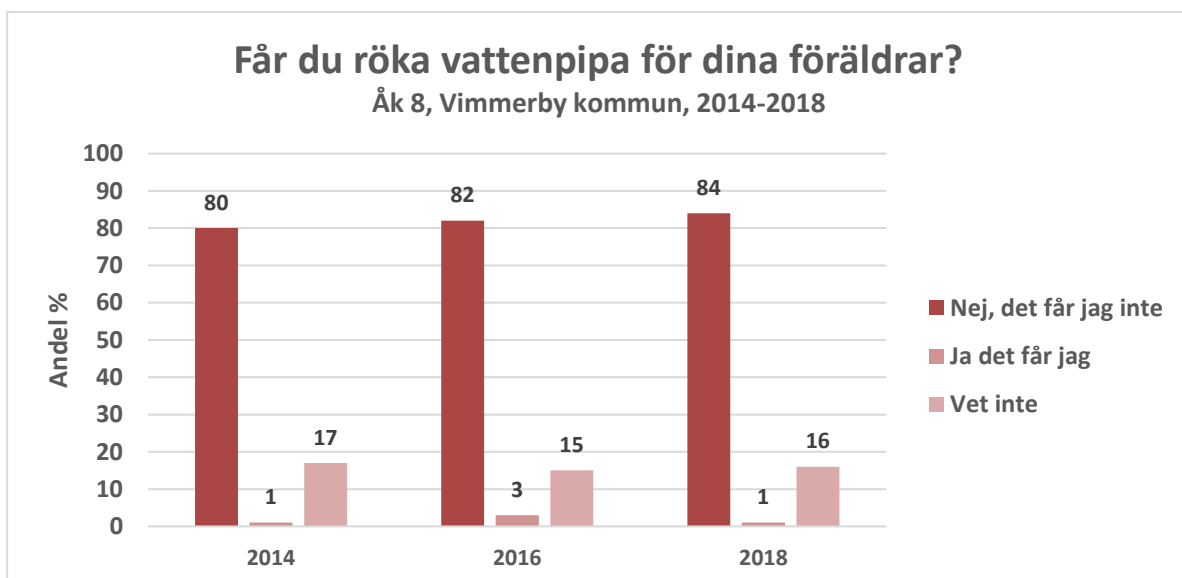
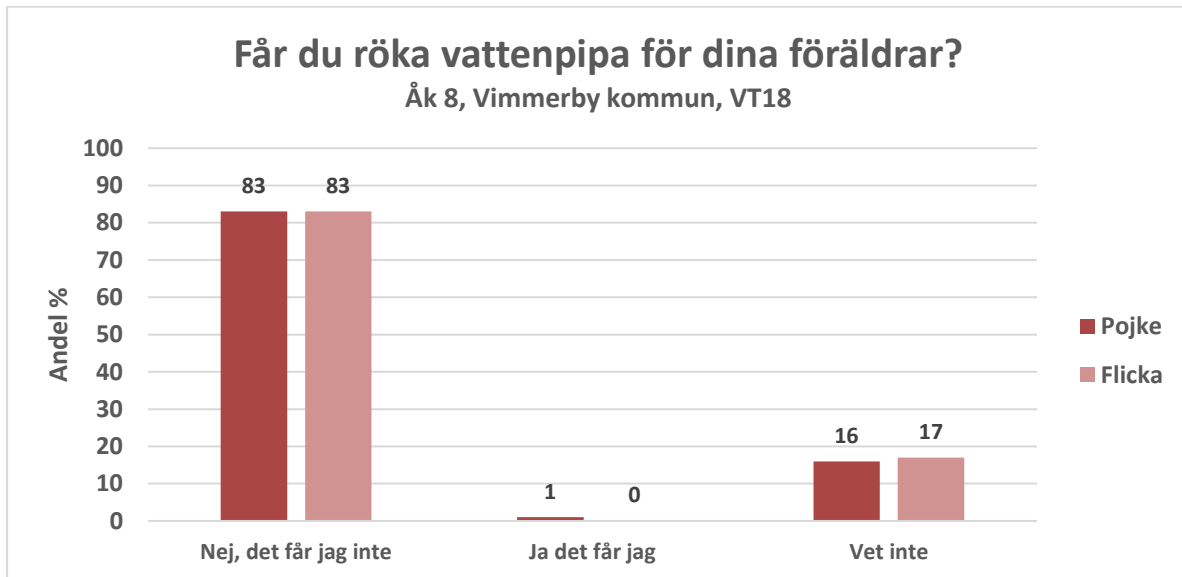
Kön	Jag har aldrig rökt vattenpipa	Jag har rökt vattenpipa med tobak utan nikotin	Jag har rökt vattenpipa med tobak med nikotin	jag vet inte vad vattenpipan innehöll	Annat innehåll
Pojke	70	5	4	2	1
Flicka	83	0	1	4	0

Fråga 9. Får du röka vattenpipa för dina föräldrar?

Tabell 7: Antal som angett om de får röka för sina föräldrar.

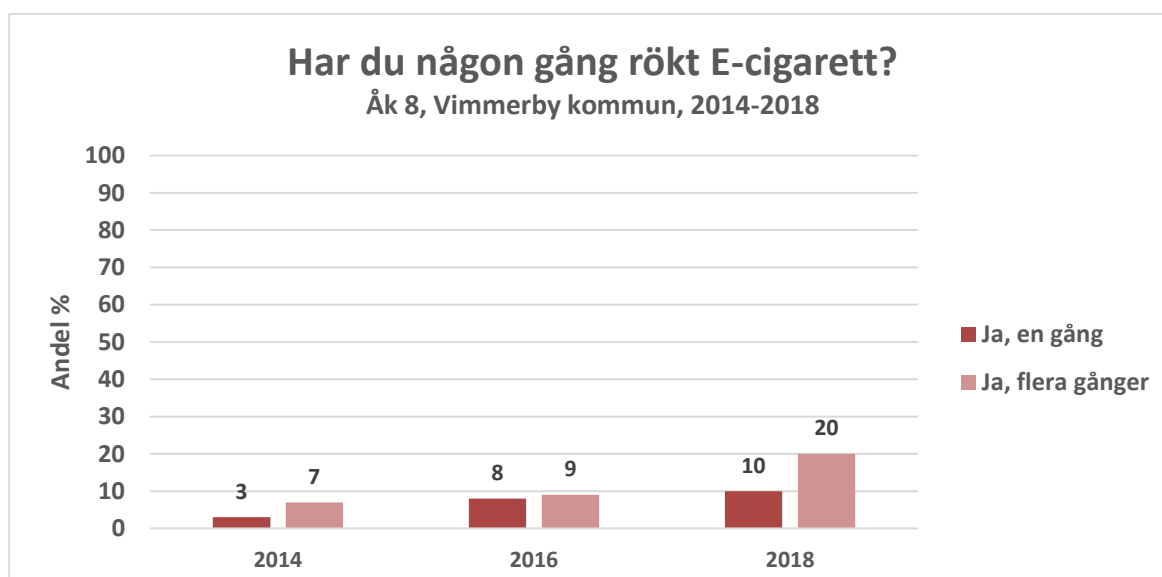
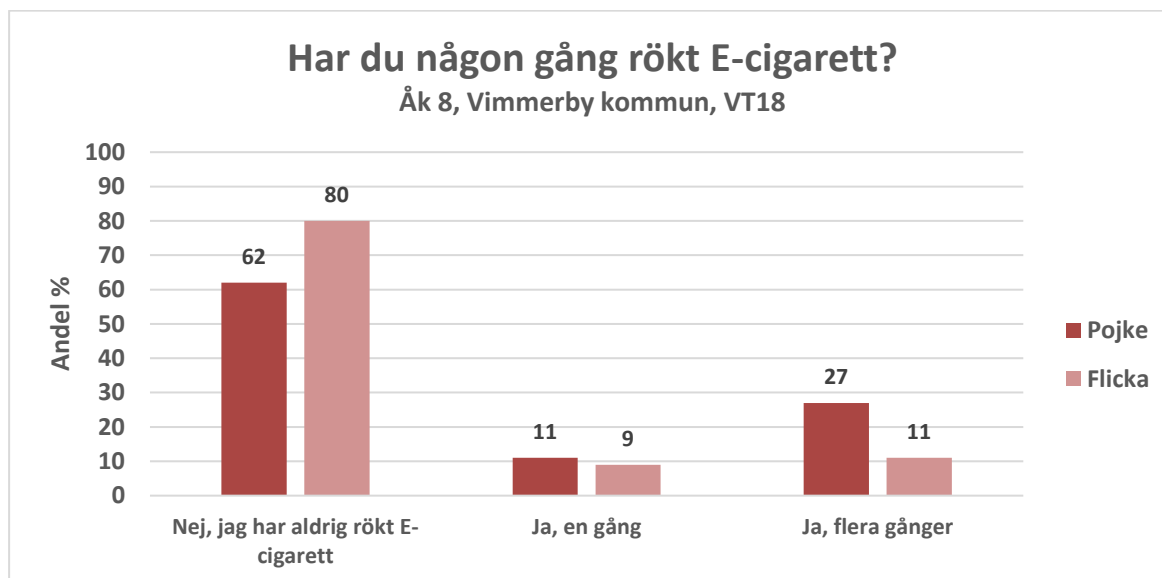
Kön	Nej, det får jag inte	Ja det får jag	Vet inte
Pojke	67	1	13
Flicka	73	0	15

Fråga 10. Har du någon gång rökt E-cigarett?

Tabell 8: Antal som angett om de någon gång rökt E-cigarett.

Kön	Nej, jag har aldrig rökt E-cigarett	Ja, en gång	Ja, flera gånger
Pojke	50	9	22
Flicka	70	8	10

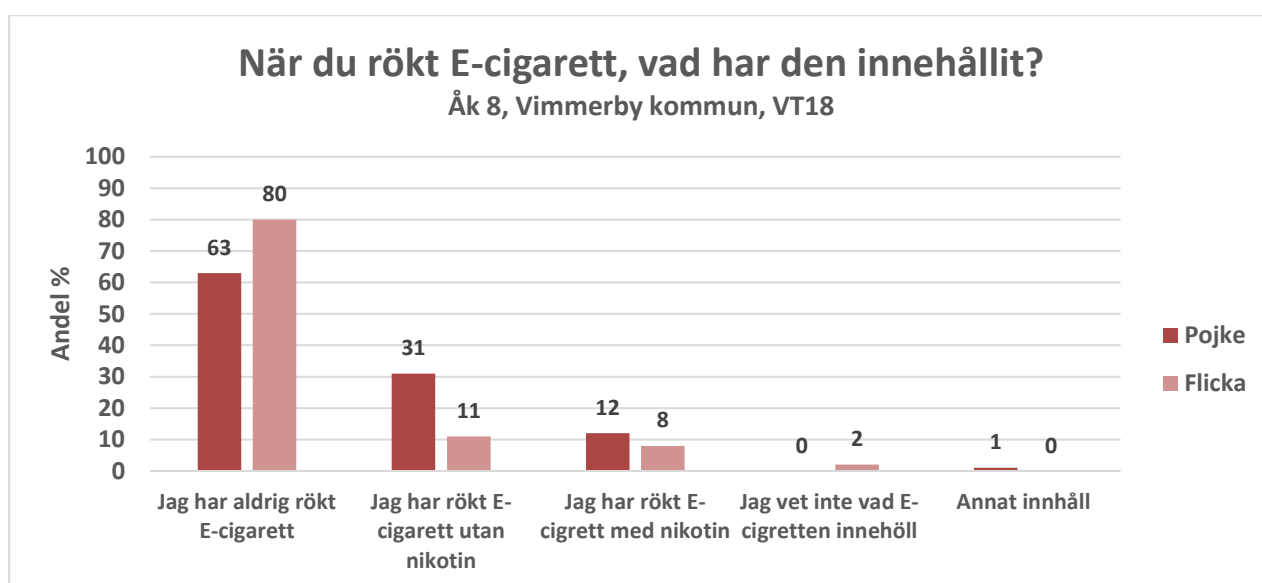

Fråga 11. När du rökt E-cigarett, vad har den innehållit?

Tabell 9: Antal som angett vad E-cigaretten innehållit när de rökt.

Kön	Jag har aldrig rökt E-cigarett	Jag har rökt E-cigarett utan nikotin	Jag har rökt E-cigarett med nikotin	Jag vet inte vad E-cigaretten innehöll	Annat innehåll
Pojke	51	25	10	0	1
Flicka	70	10	7	2	0

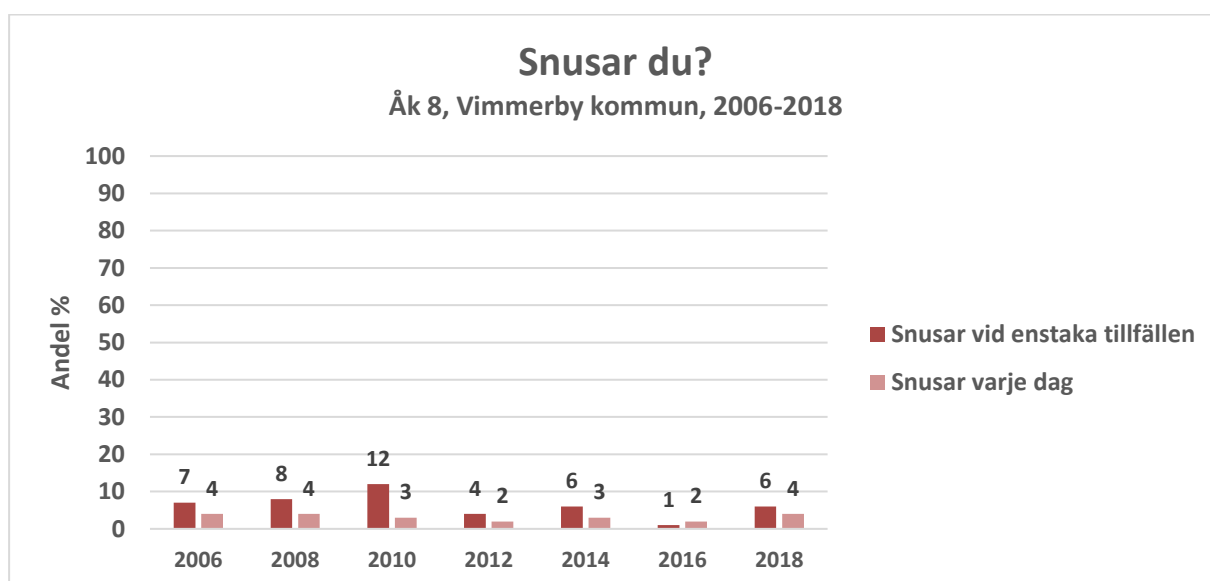
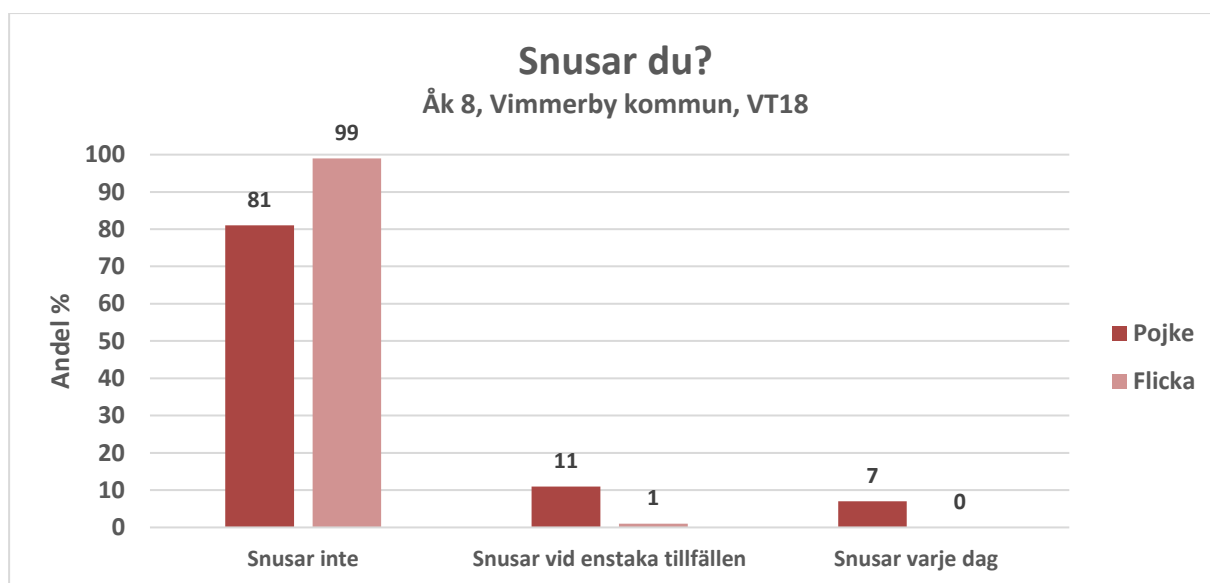
Annat innehåll: Både nikotin och utan

Fråga 12. Snusar du?

Tabell 10: Antal som angett om de snusar eller inte.

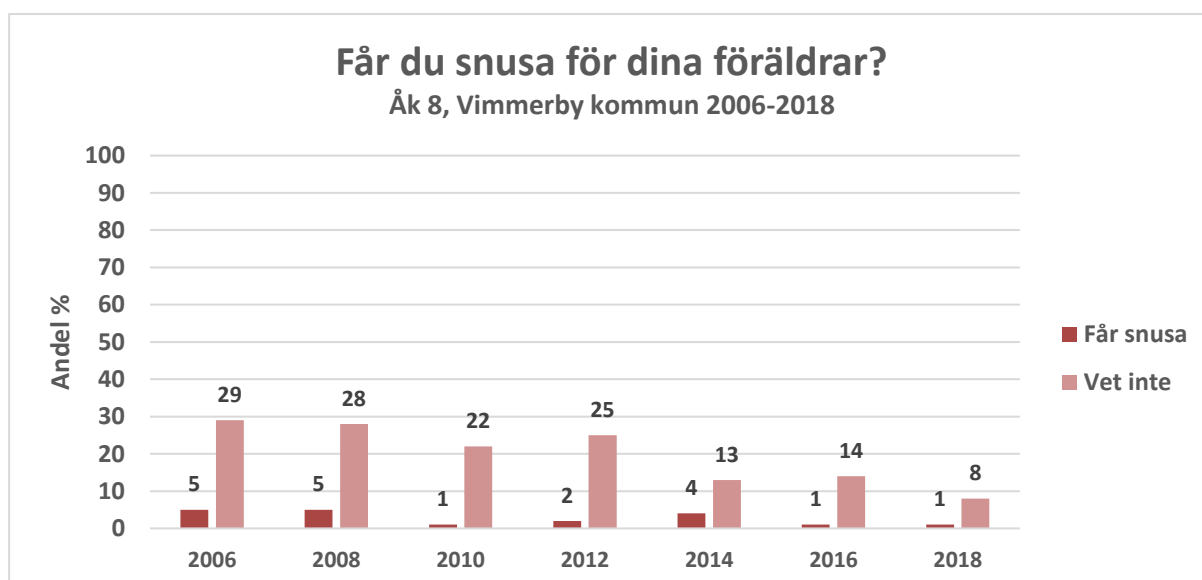
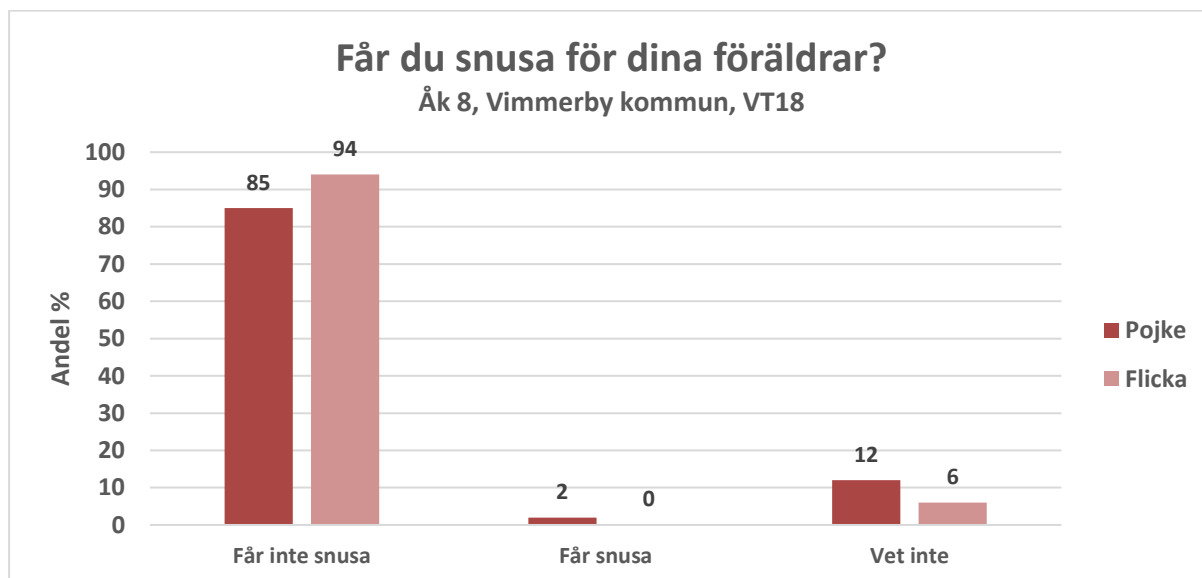
Kön	Snusar inte	Snusar vid enstaka tillfällen	Snusar varje dag
Pojke	66	9	6
Flicka	87	1	0

Fråga 13. Får du snusa för dina föräldrar?

Tabell 11: Antal som angett om de får snusa för sina föräldrar.

Kön	Får inte snusa	Får snusa	Vet inte
Pojke	69	2	10
Flicka	83	0	5

Fråga 14. Hur får du tag på snus?

Tabell 12: Antal som angett hur de får tag på snus.

Kön	Snusar inte	Köper själv	Får från föräldrar	Får/köper av annan vuxen över 18 år	Annat sätt
Pojke	66	1	1	9	6
Flicka	87	0	0	1	0

Annat sätt: av kompisar, det säger jag inte, en gång av grupptryck, fest, får av vänner

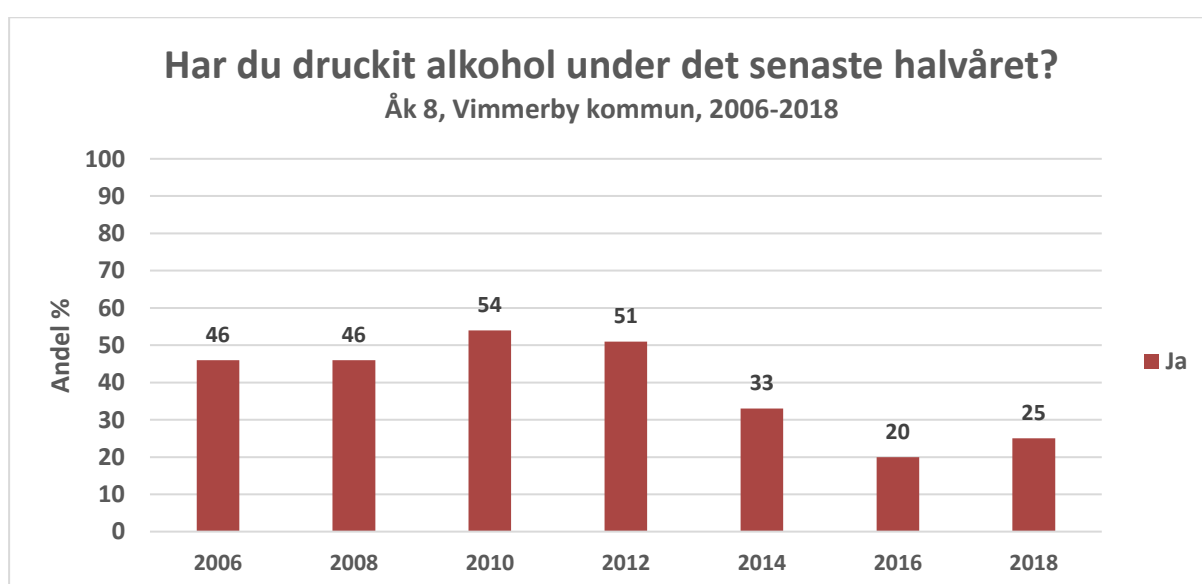
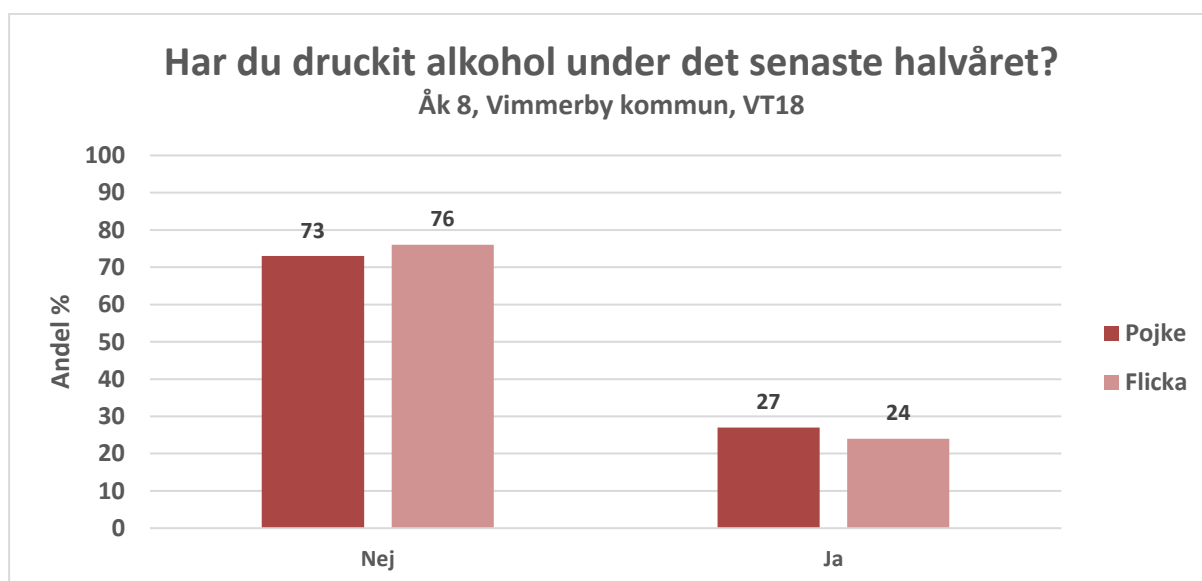

Del II: Alkohol

Fråga 15. Har du druckit alkohol under det senaste halvåret?

Tabell 13: Antal som angett om de druckit alkohol det senaste halvåret.

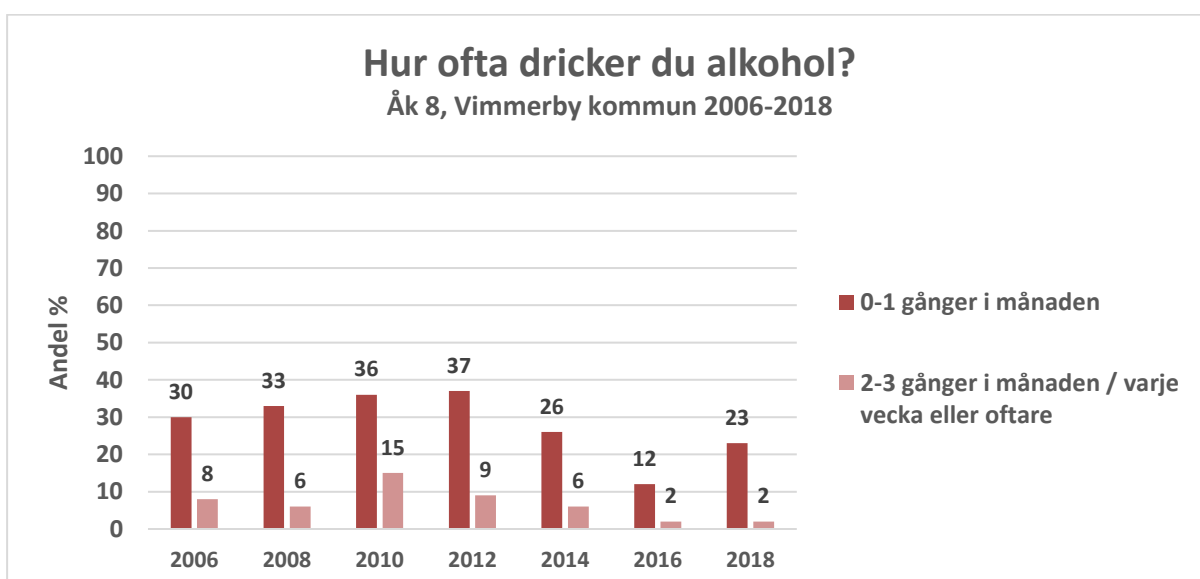
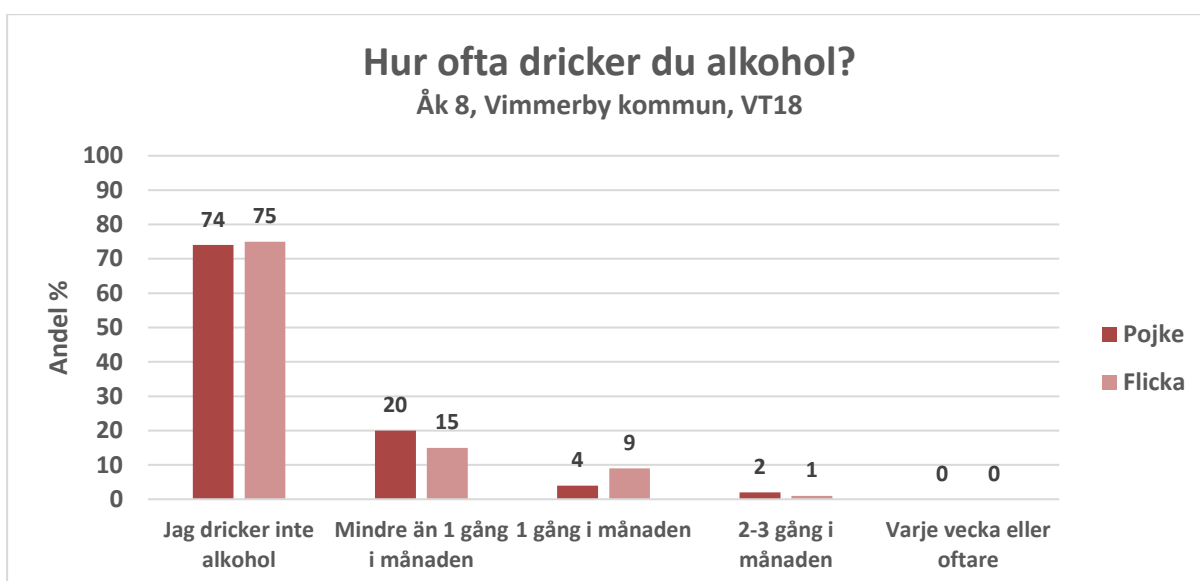
Kön	Nej, jag har inte druckit alkohol	Ja, jag har druckit alkohol
Pojke	59	22
Flicka	67	21

Fråga 16. Hur ofta dricker du alkohol?

Tabell 14: Antal som angett hur ofta de dricker alkohol.

Kön	Jag dricker inte alkohol	Mindre än 1 gång i månaden	1 gång i månaden	2-3 gång i månaden	Varje vecka eller oftare
Pojke	60	16	3	2	0
Flicka	66	13	8	1	0

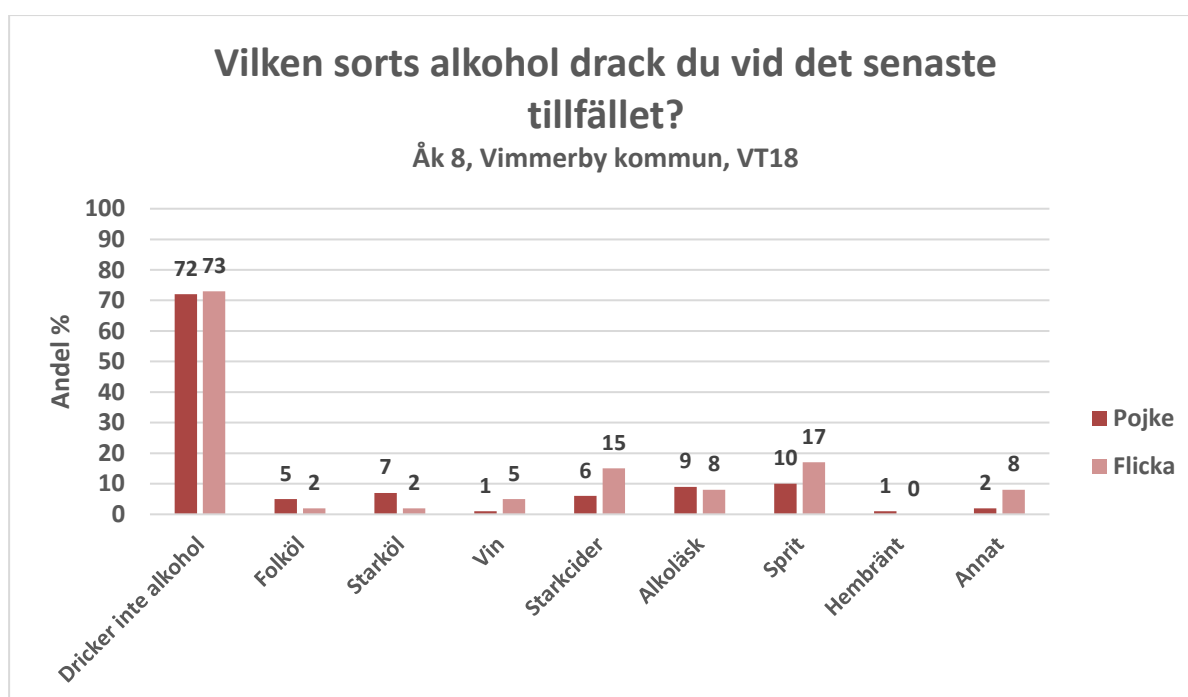

Fråga 17. Vilken sorts alkohol drack du vid det senaste tillfället?

Tabell 15: Antal som angett vad de drack vid det senaste tillfället.

Kön	Dricker inte alkohol	Folköl	Starköl	Vin	Starkcider	Alkoläsk	Sprit	Hembränt	Annat
Pojke	58	4	6	1	5	7	8	1	2
Flicka	64	2	2	4	13	7	15	0	7

Annat: 2,25 cider, alkoholfritt, cider, cider och vodka, sprit som jag råkade dricka

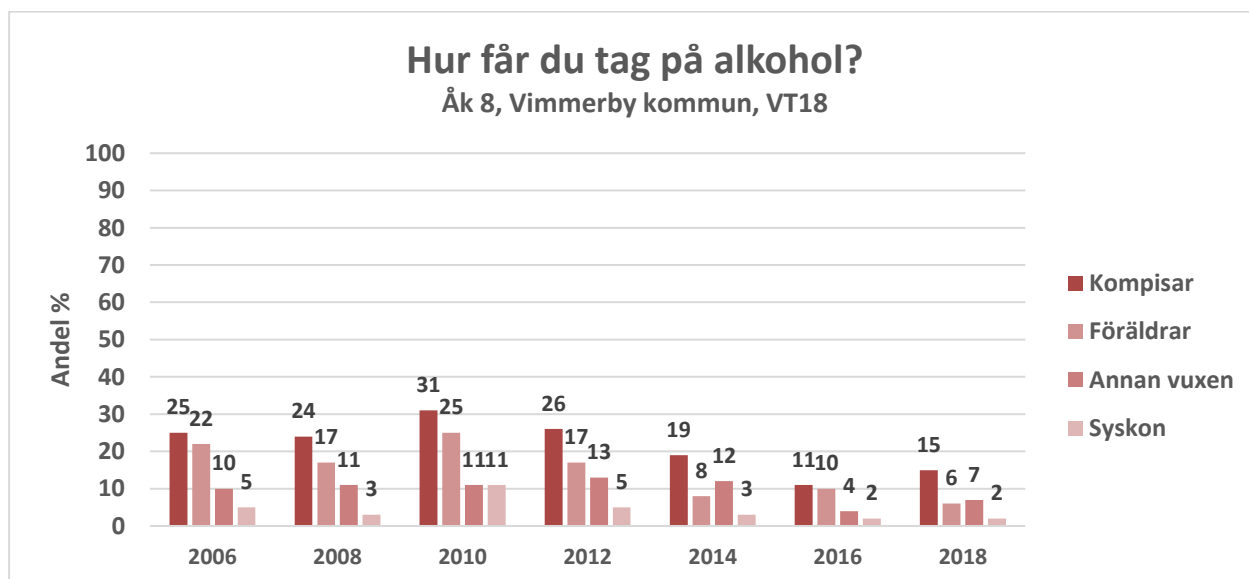
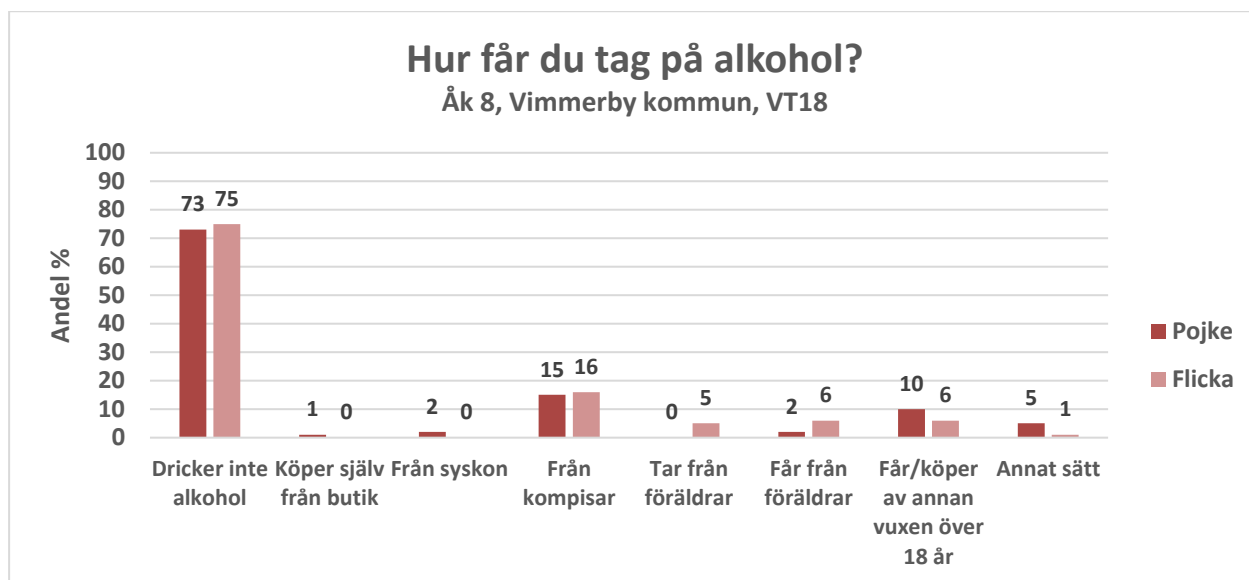

Fråga 18. Hur får du tag på alkohol?

Tabell 16: Antal som angett hur de får tag på alkohol.

Kön	Dricker inte alkohol	Köper själv från butik	Från syskon	Från kompisar	Tar från föräldrar	Får från föräldrar	Får/köper av annan vuxen över 18 år	Annat sätt
Pojke	59	1	2	12	0	2	8	4
Flicka	66	0	0	14	4	5	5	1

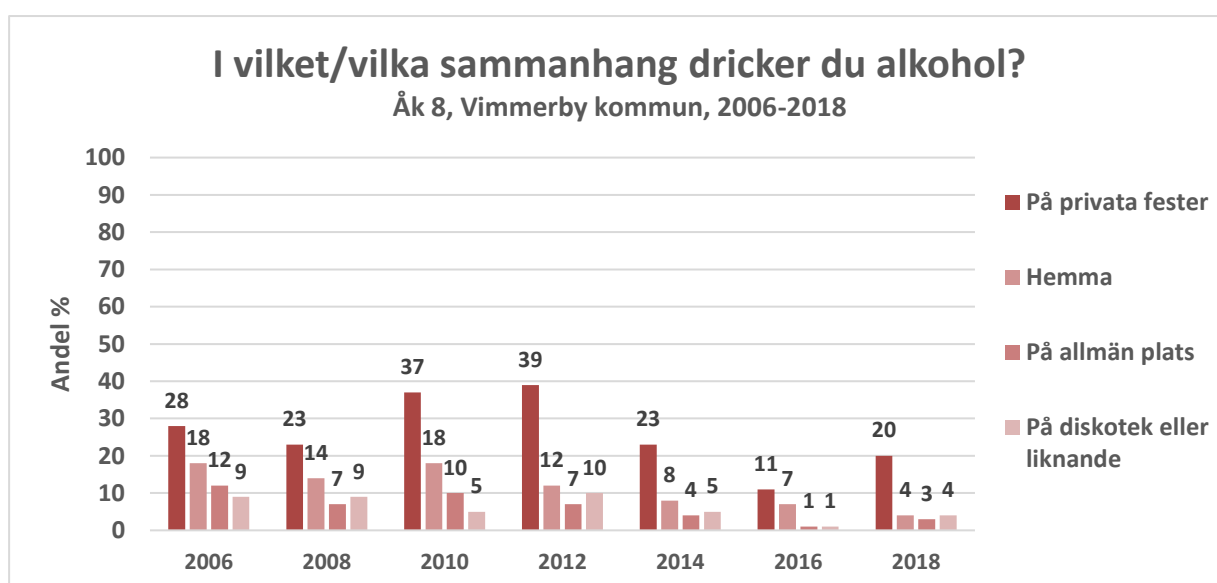
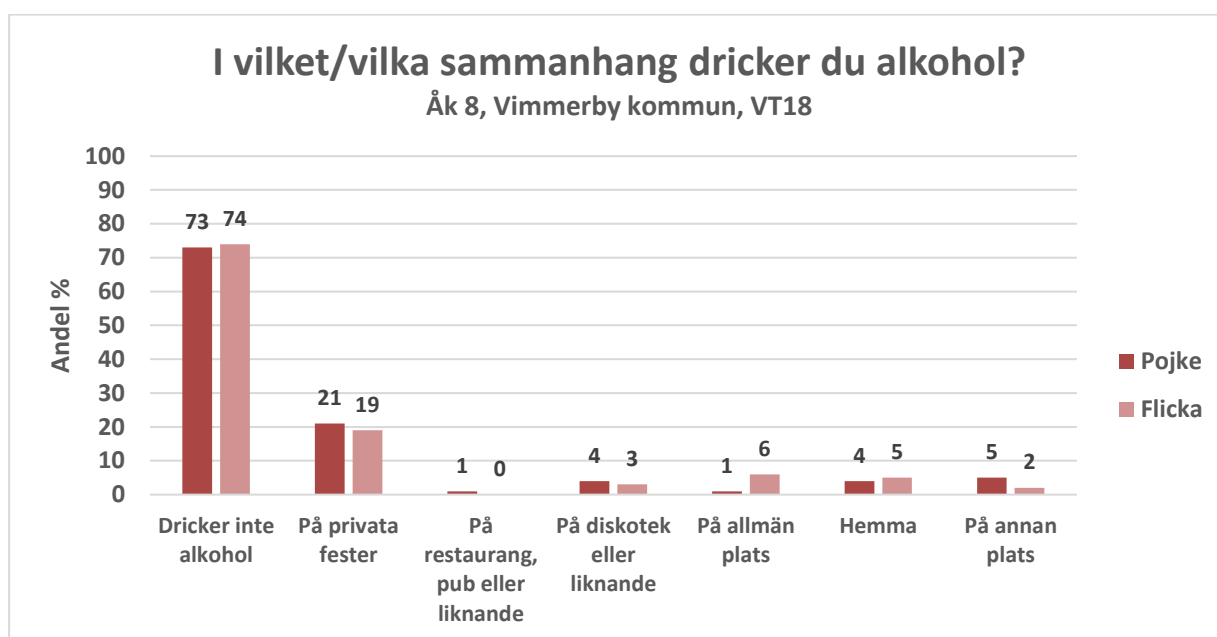
Annat sätt: Alkoholfritt från mamma eller pappa men inte ofta, de du, det säger jag inte, jag frågar mamma om jag får smaka men då får jag lite mindre än hälften, smakar lite från förälder

Fråga 19. I vilka sammanhang dricker du alkohol?

Tabell 17: Antal som angett i vilka sammanhang de dricker alkohol.

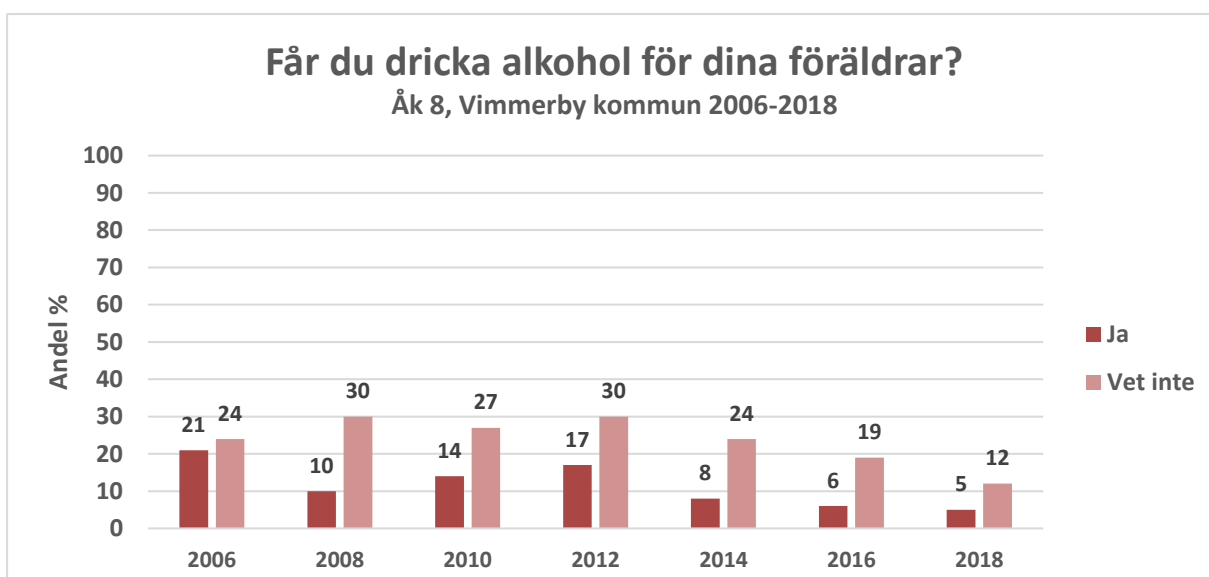
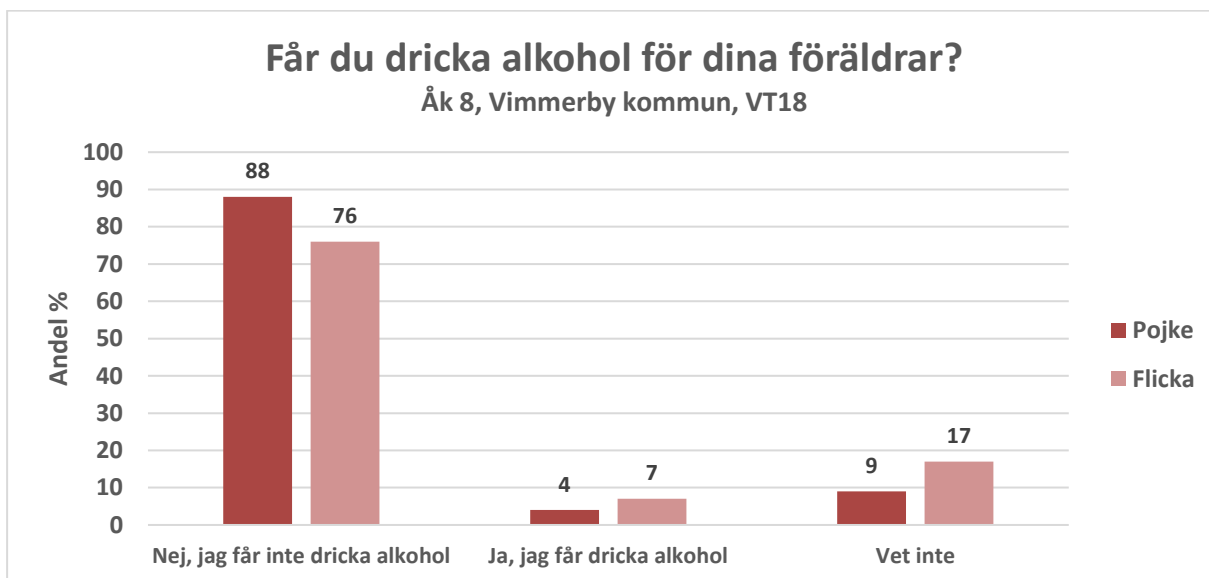
Kön	Dricker inte alkohol	På privata fester	På restaurang, pub eller liknande	På diskotek eller liknande	På allmän plats	Hemma	På annan plats
Pojke	59	17	1	3	1	3	4
Flicka	65	17	0	3	5	4	2

Fråga 20. Får du dricka alkohol för dina föräldrar?

Tabell 18: Antal som angett om de får dricka alkohol för sina föräldrar.

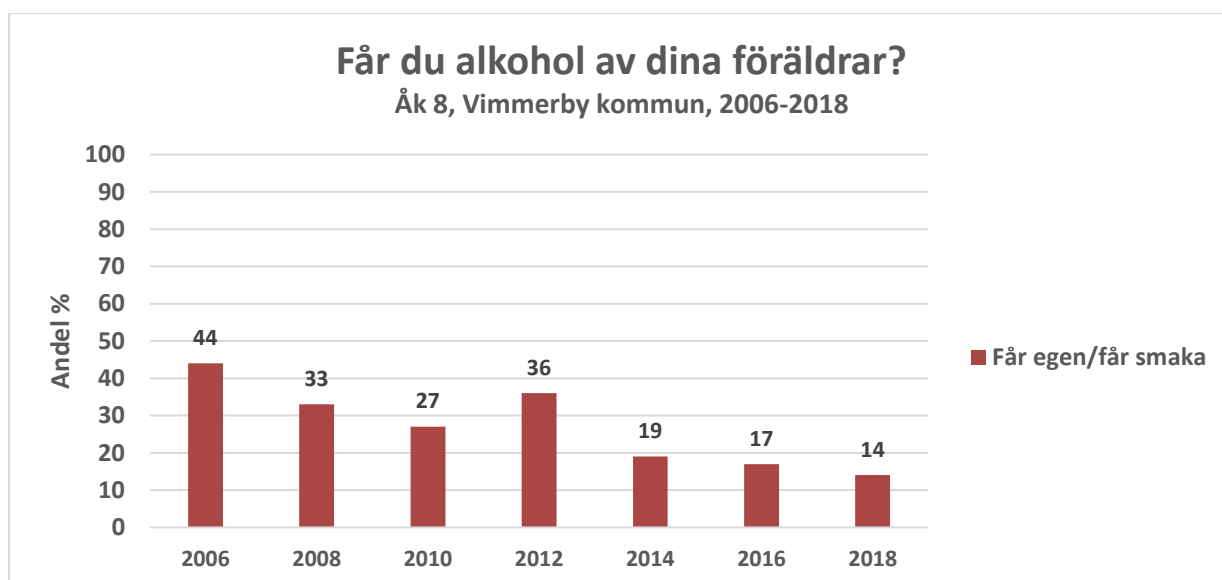
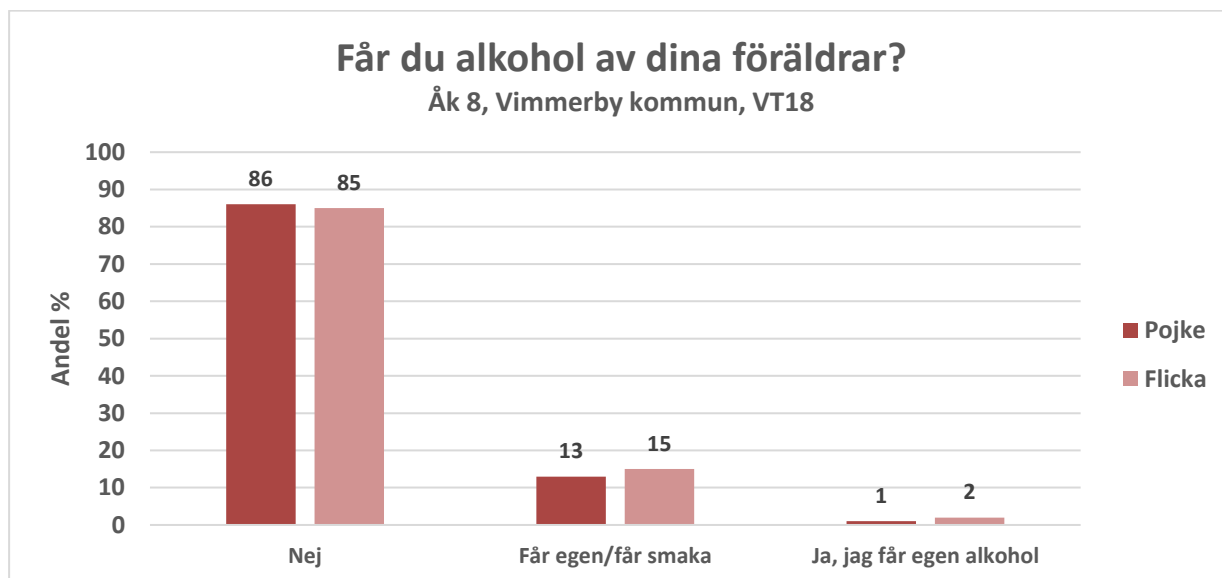
Kön	Nej, jag får inte dricka alkohol	Ja, jag får dricka alkohol	Vet inte
Pojke	71	3	7
Flicka	67	6	15

Fråga 21. Får du alkohol av dina föräldrar?

Tabell 19: Antal som angett om de får alkohol av sina föräldrar.

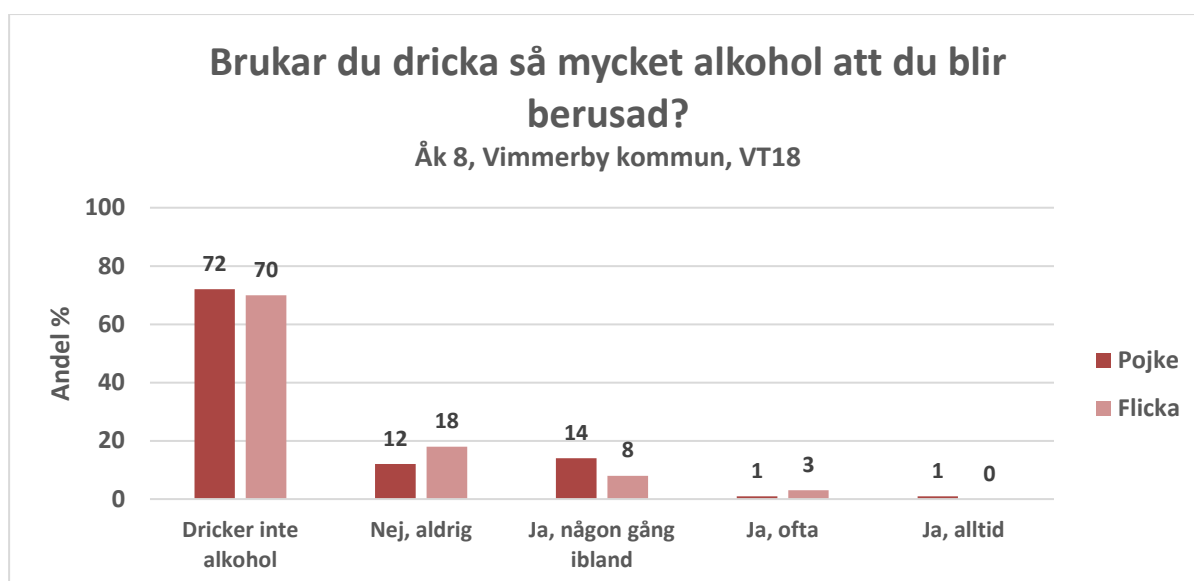
Kön	Nej	Ja, men jag får endast smaka av mina föräldrar	Ja, jag får egen alkohol
Pojke	70	10	1
Flicka	75	11	2

Fråga 22. Brukar du dricka så mycket alkohol att du blir berusad?

Tabell 20: Antal som angett om de brukar dricka så mycket alkohol att de blir berusade.

Kön	Dricker inte alkohol	Nej, aldrig	Ja, någon gång ibland	Ja, ofta	Ja, alltid
Pojke	58	10	11	1	1
Flicka	62	16	7	3	0

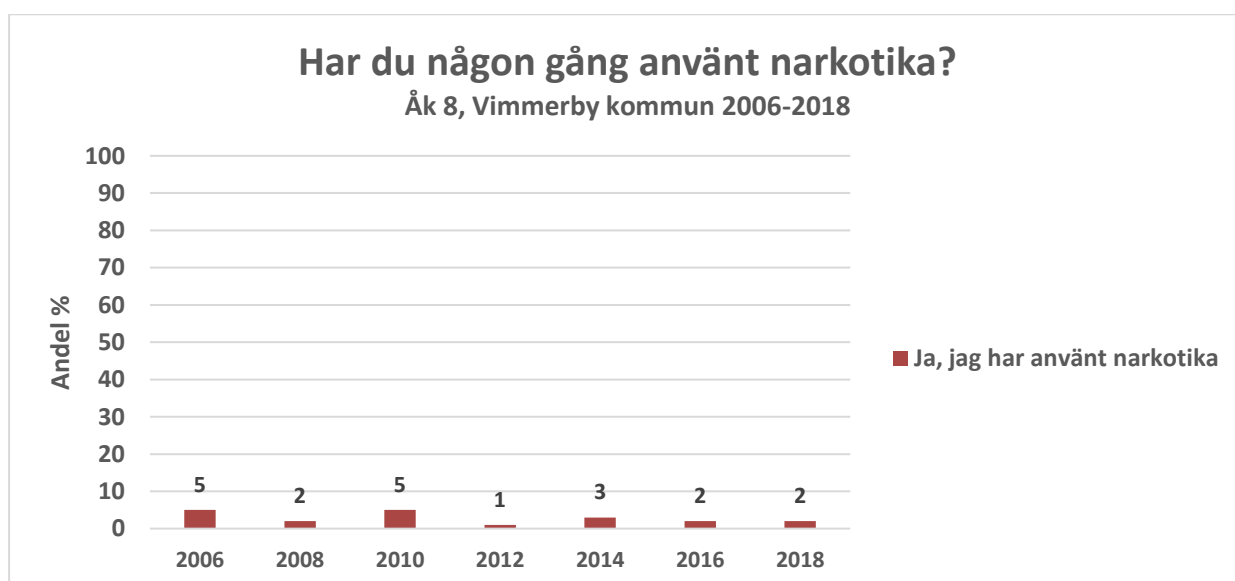
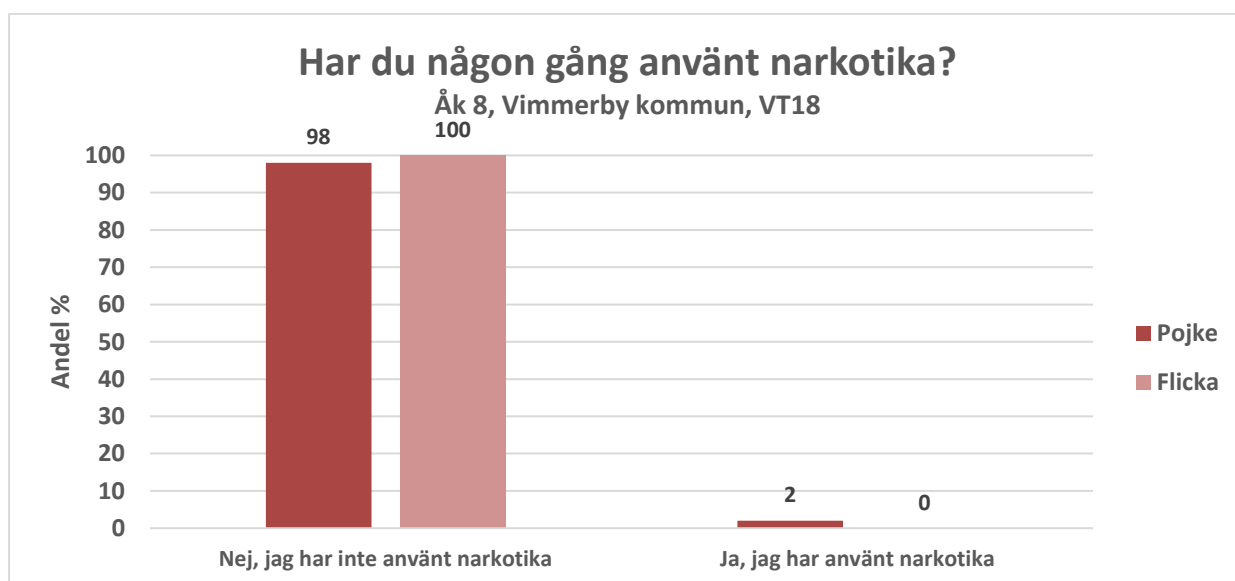

Del III: Narkotika

Fråga 23. Har du någon gång använt narkotika?

Tabell 21: Antal som angett om de någon gång använt narkotika.

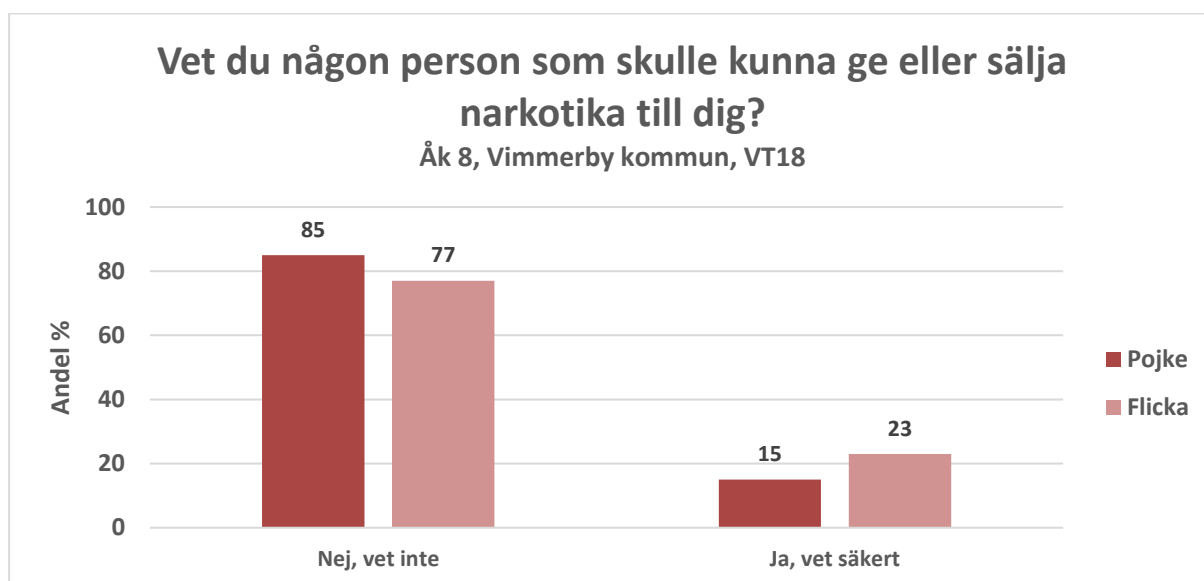
Kön	Nej, jag har inte använt narkotika	Ja, jag har använt narkotika
Pojke	79	2
Flicka	88	0

Fråga 24. Vet du någon person som skulle kunna ge eller sälja narkotika till dig?

Tabell 22: Antal som angett om de vet någon person som skulle kunna ge eller sälja narkotika till en.

Kön	Nej, vet inte	Ja, vet säkert
Pojke	69	12
Flicka	68	20

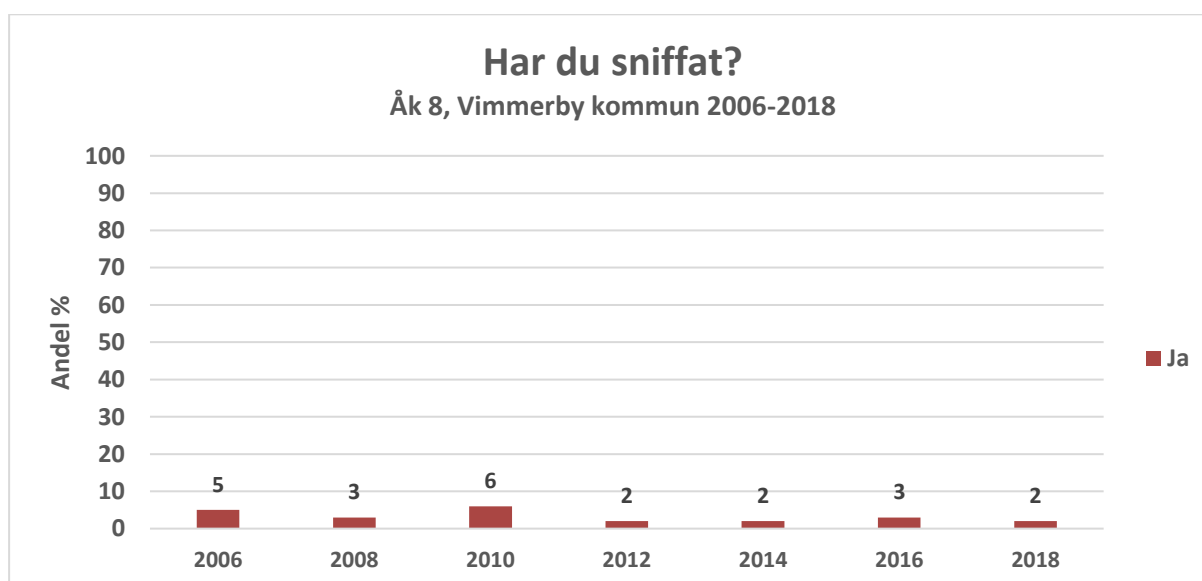
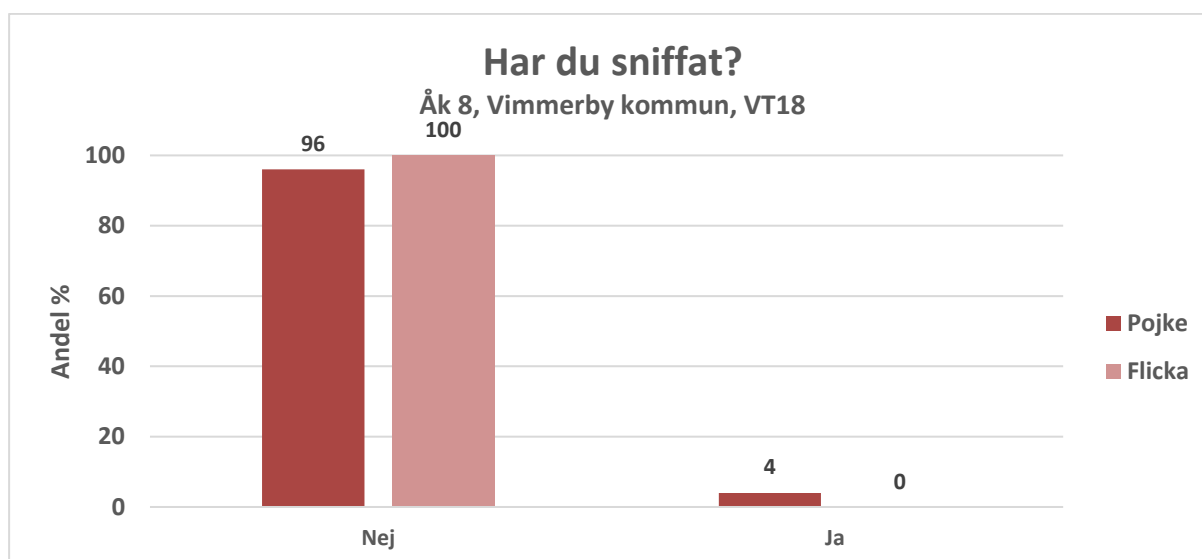
Del IV: Övrigt

Fråga 25. Har du sniffat?

Tabell 23: Antal som angett om de har sniffat.

Kön	Nej	Ja
Pojke	78	3
Flicka	88	0

Vad har du sniffat?: Allt, olika, salt

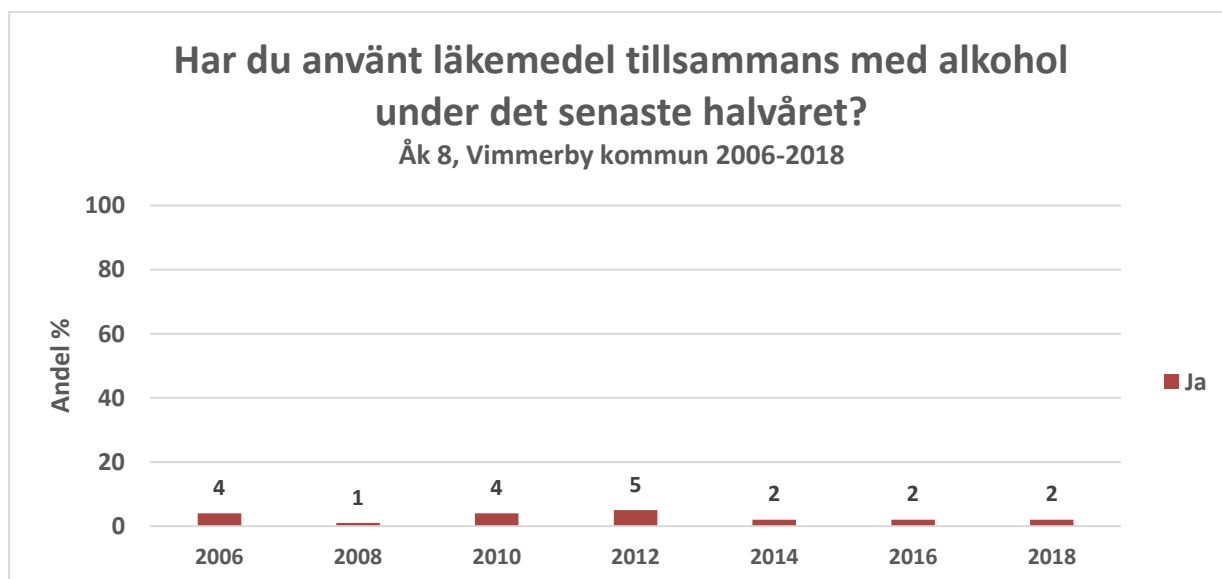
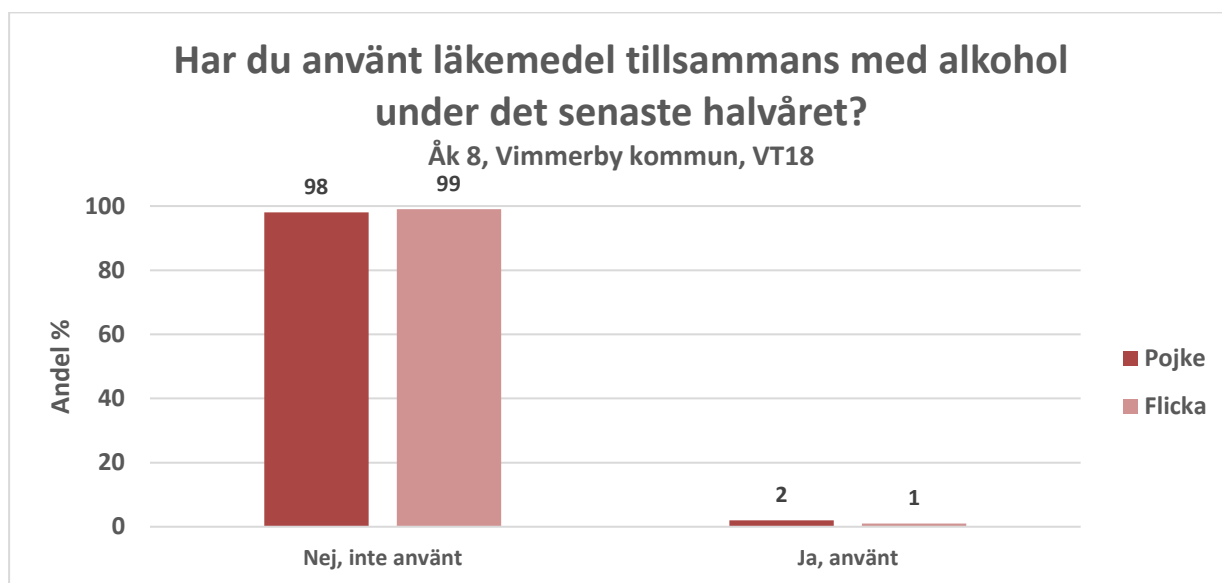

Fråga 26. Har du använt läkemedel tillsammans med alkohol under det senaste halvåret?

Tabell 24: Antal som angett om de använt läkemedel tillsammans med alkohol under det senaste halvåret.

Kön	Nej, inte använt	Ja, använt
Pojke	79	2
Flicka	87	1

Vilket läkemedel?: Alla, underberg

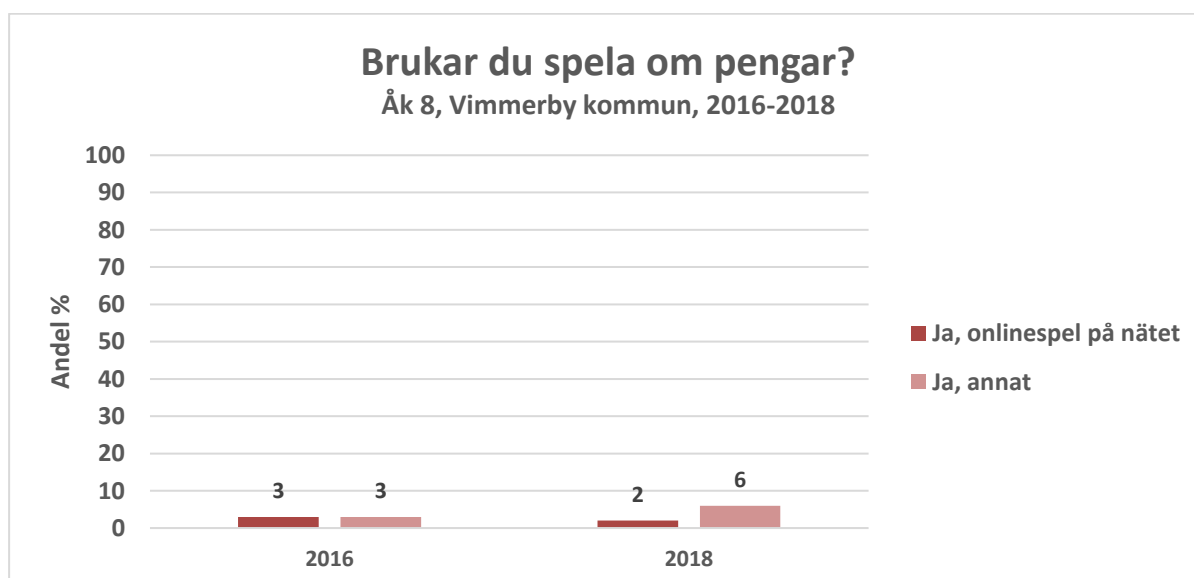
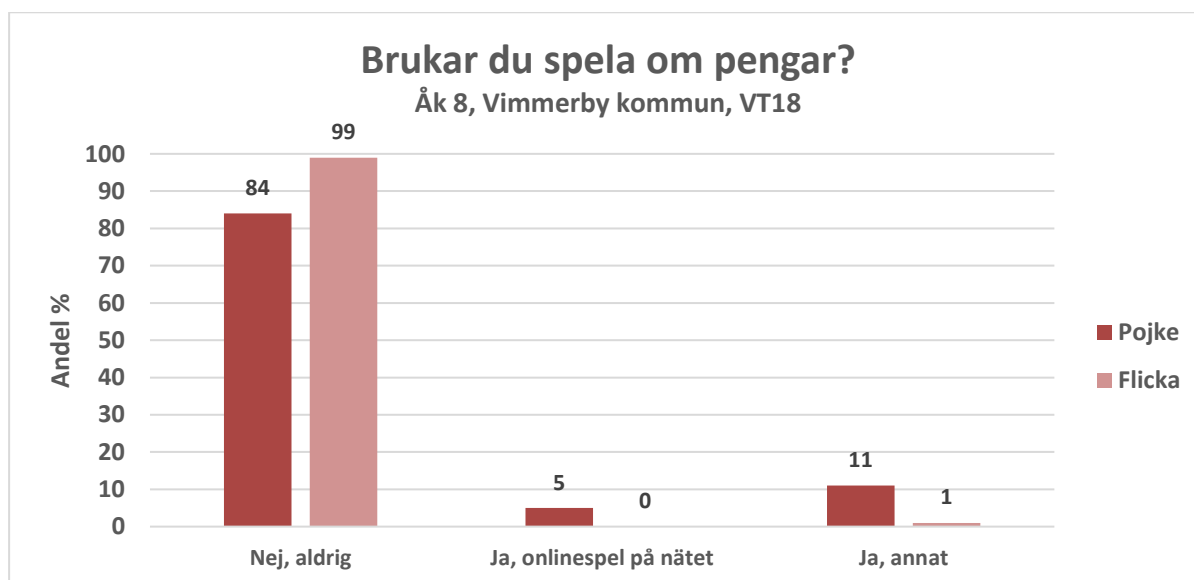

Fråga 27. Brukar du spela om pengar?

Tabell 25: Antal som angett om de brukar spela om pengar.

Kön	Nej, aldrig	Ja, onlinespel på nätet	Ja, annat
Pojke	68	4	9
Flicka	87	0	1

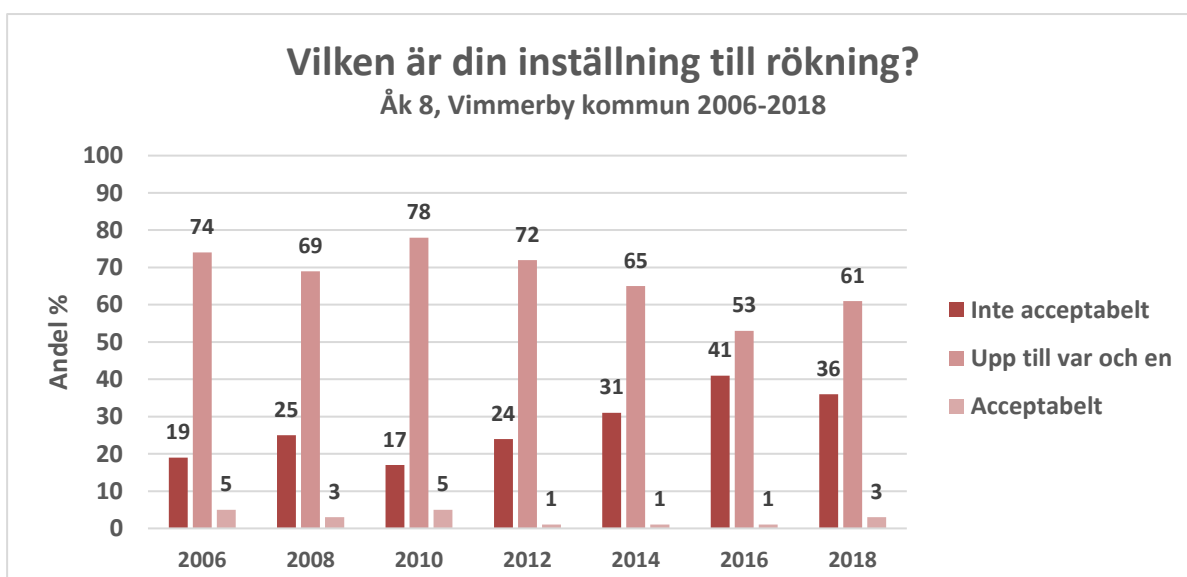
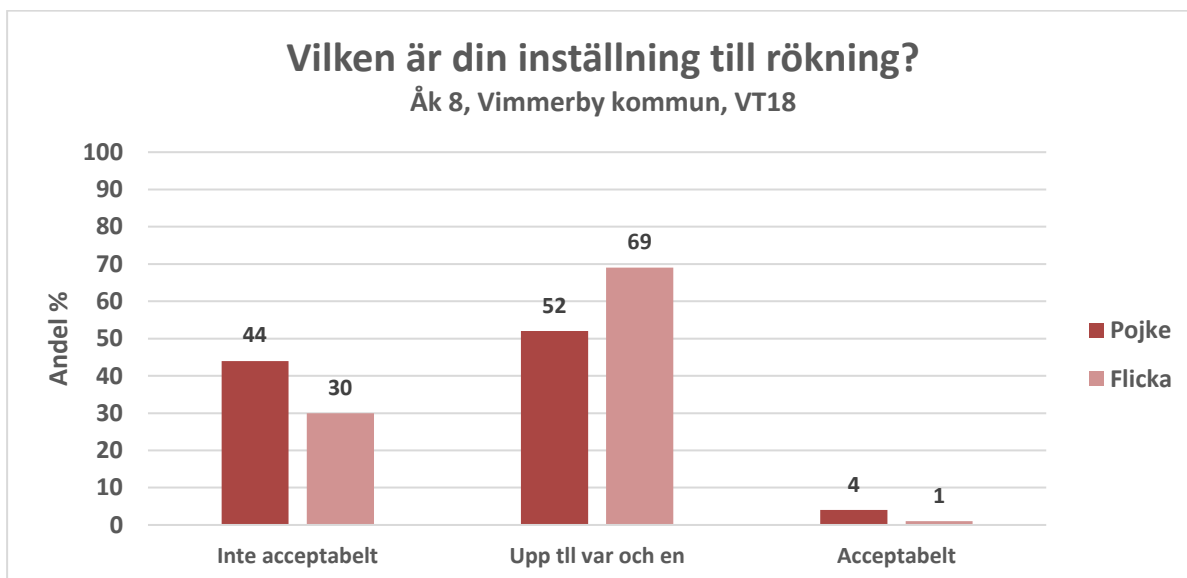
Ja, annat: bara på sidor som är datorspels-relaterade som CS:GO-relaterade spelsidor, men jag har slutat nu, coin master, ex. slår vad med kompisar, Maria Casino, olika, på fortnite, typ 10 kr på skoj

Fråga 28a: Vilken är din inställning till rökning?

Tabell 26: Antal som angett vilken inställning de har till rökning.

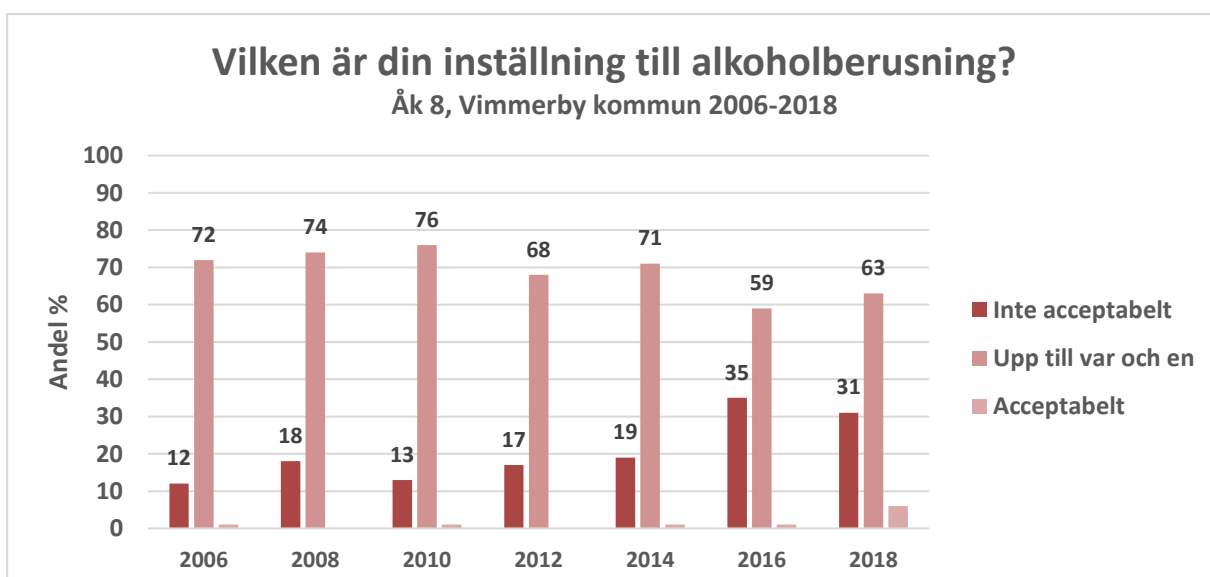
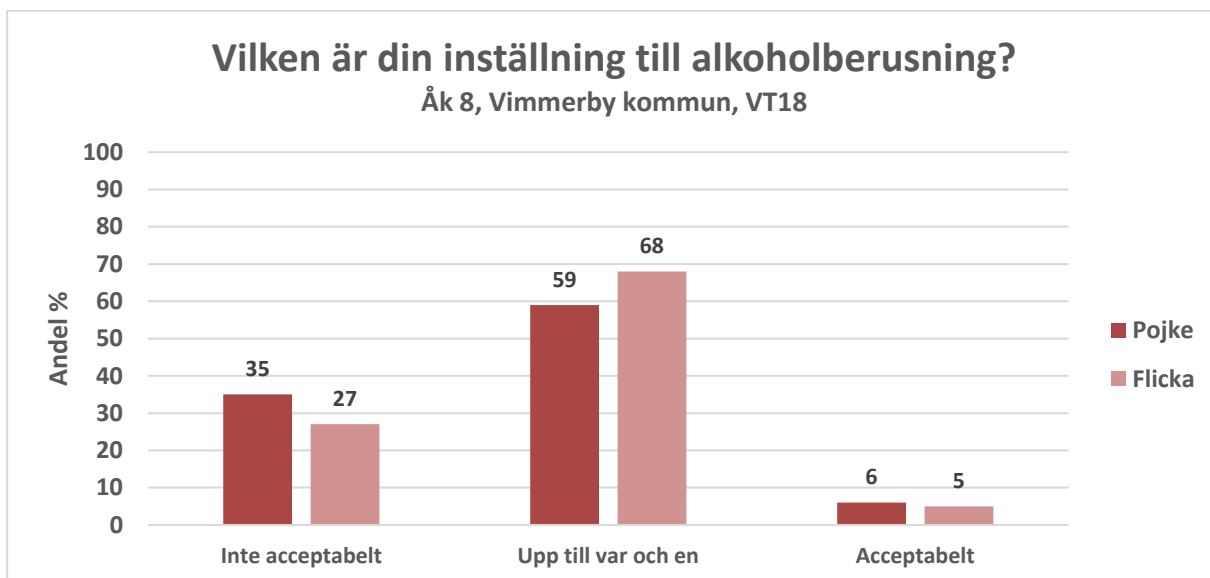
Kön	Inte acceptabelt	Upp till var och en	Acceptabelt
Pojke	36	42	3
Flicka	26	61	1

Fråga 28b: Vilken är din inställning till alkoholberusning?

Tabell 27: Antal som angett vilken inställning de har till alkoholberusning.

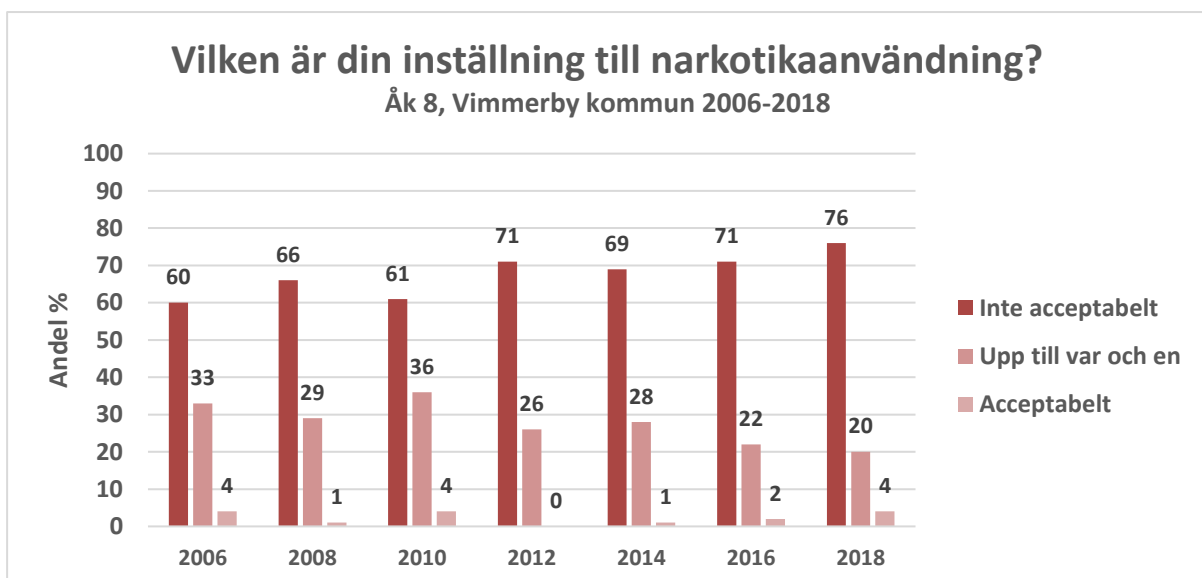
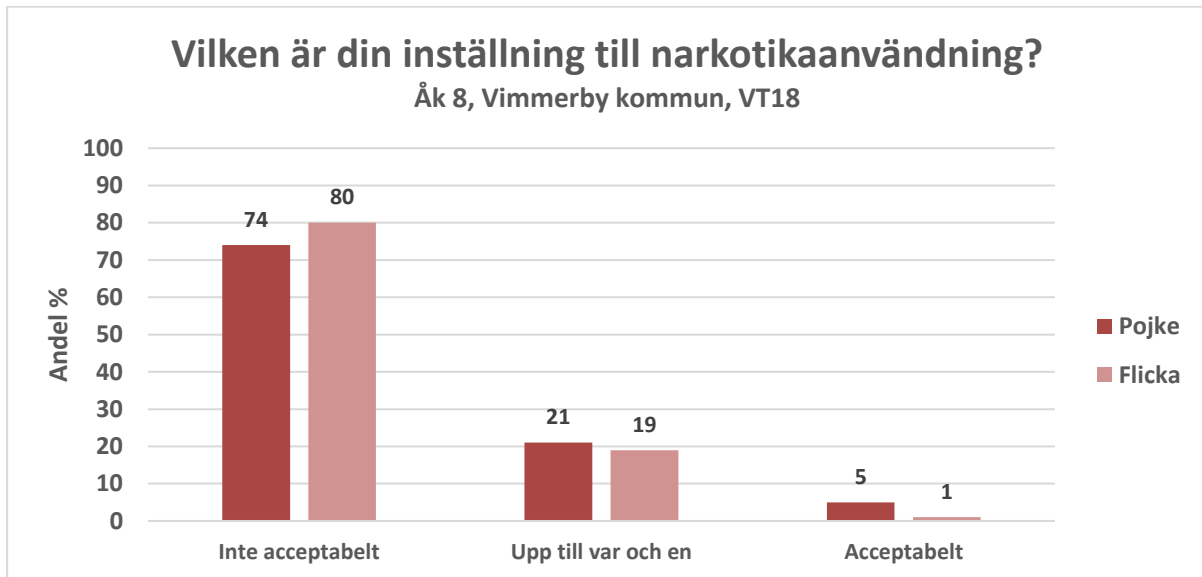
Kön	Inte acceptabelt	Upp till var och en	Acceptabelt
Pojke	28	48	5
Flicka	24	60	4

Fråga 28c: Vilken är din inställning till narkotikaanvändning?

Tabell 28: Antal som angett vilken inställning de har till narkotikaanvändning.

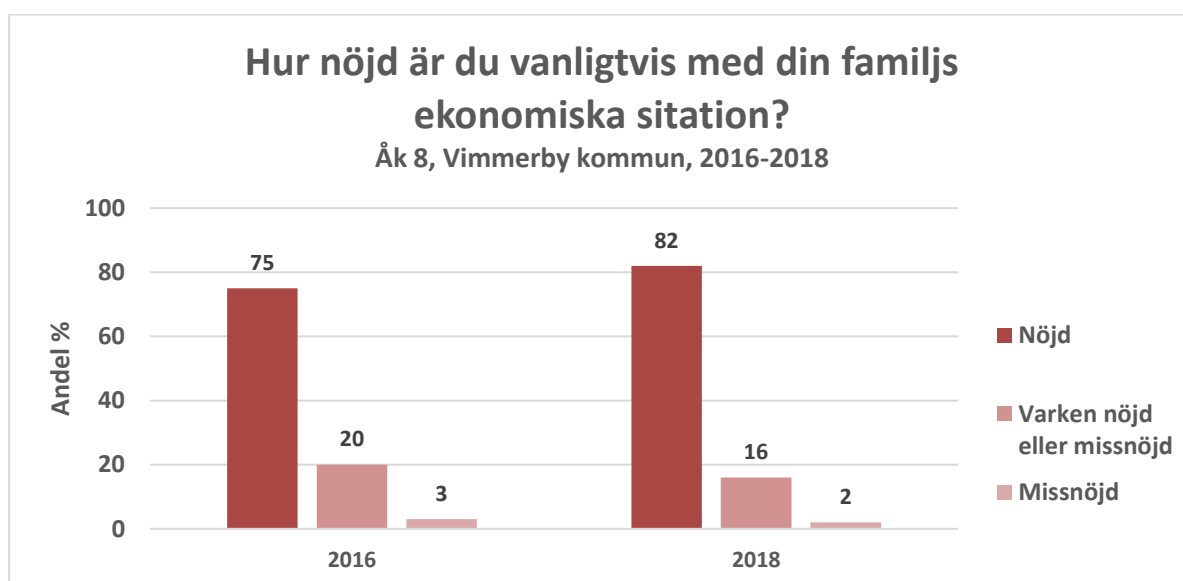
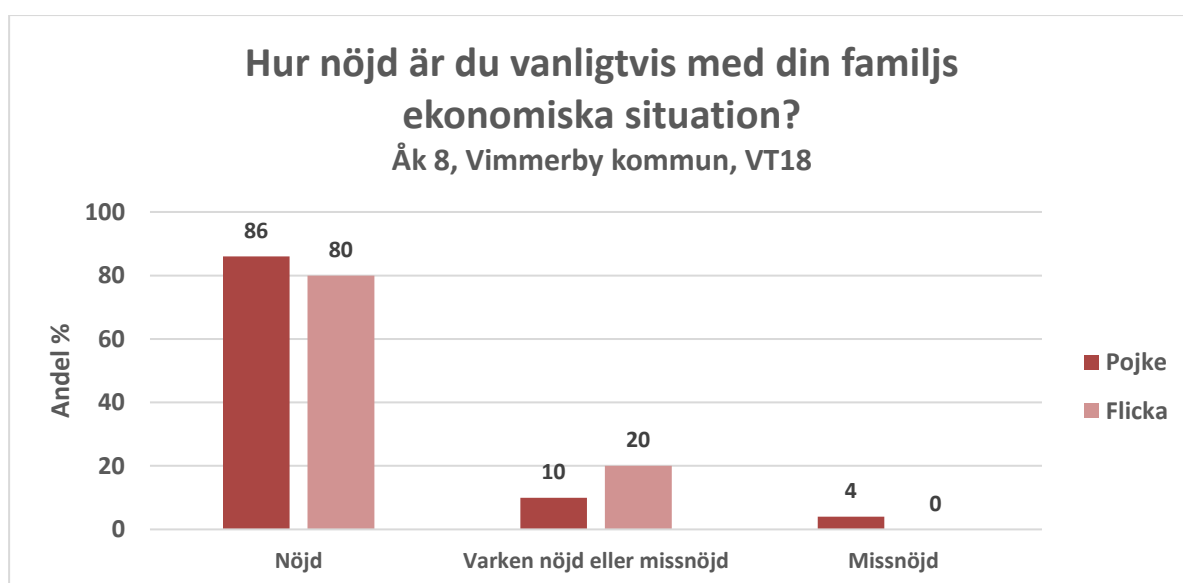
Kön	Inte acceptabelt	Upp till var och en	Acceptabelt
Pojke	60	17	4
Flicka	70	17	1

Fråga 29a: Hur nöjd är du vanligtvis med din familjs ekonomiska situation?

Tabell 29: Antal som angett hur nöjda de vanligtvis är med sin familjs ekonomiska situation.

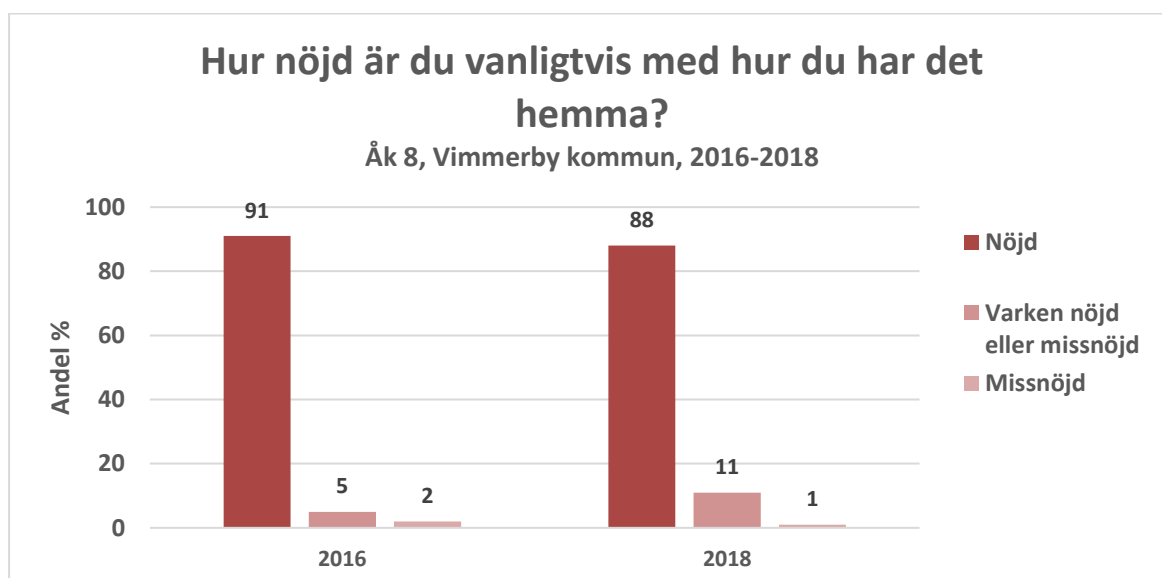
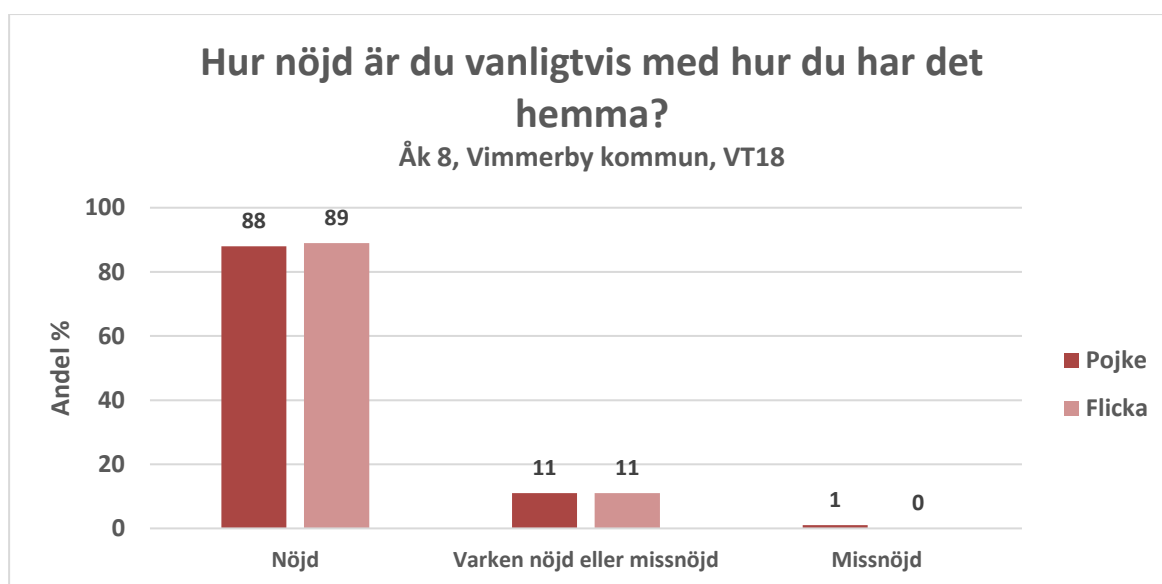
Kön	Nöjd	Varken nöjd eller missnöjd	Missnöjd
Pojke	70	8	3
Flicka	70	18	0

Fråga 29b: Hur nöjd är du vanligtvis med hur du har det hemma?

Tabell 30: Antal som angett hur nöjda de vanligtvis är med hur de har det hemma.

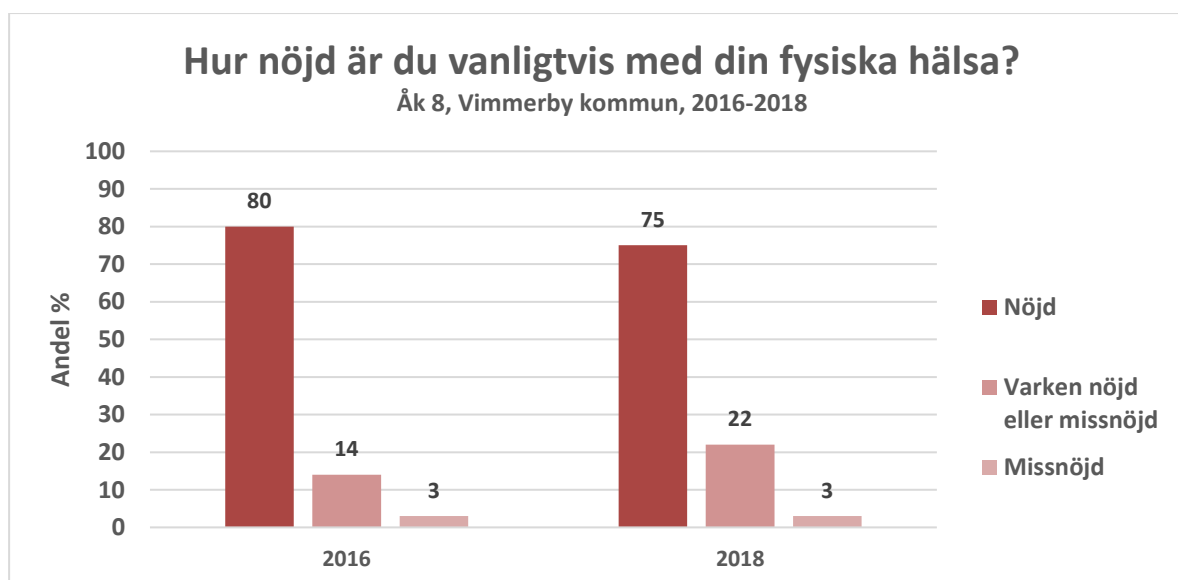
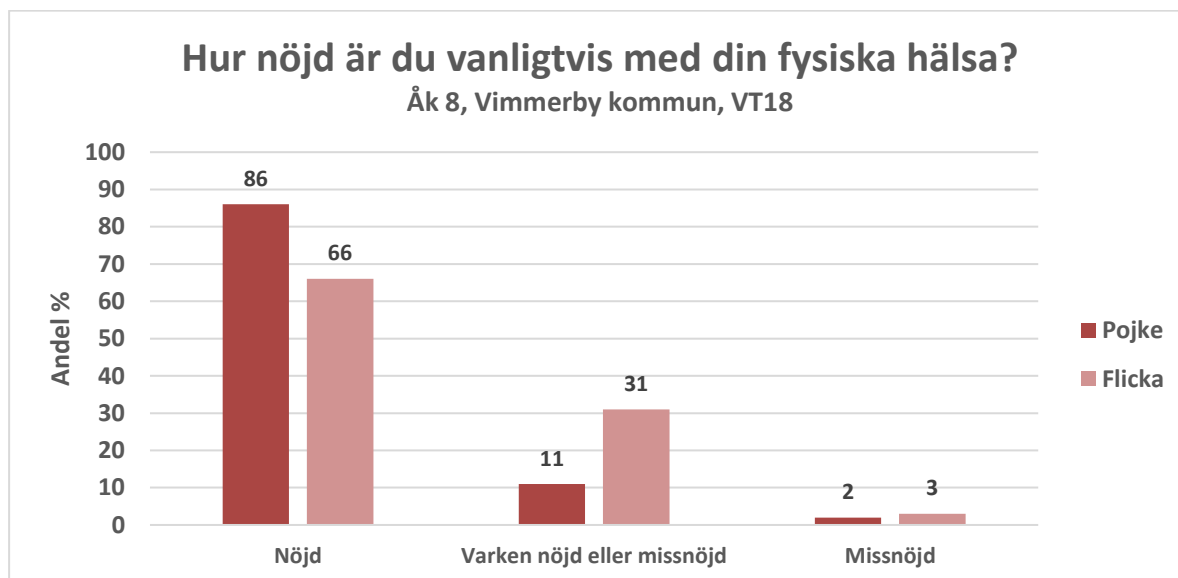
Kön	Nöjd	Varken nöjd eller missnöjd	Missnöjd
Pojke	71	9	1
Flicka	78	10	0

Fråga 29c: Hur nöjd är du vanligtvis med din fysiska hälsa?

Tabell 31: Antal som angett hur nöjda de vanligtvis är med sin fysiska hälsa.

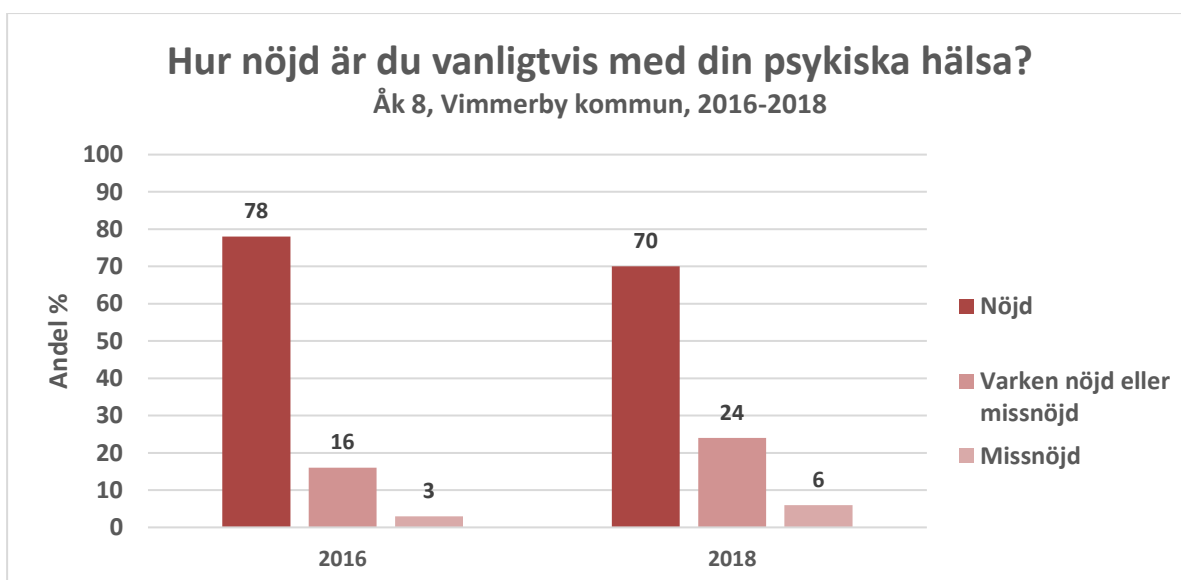
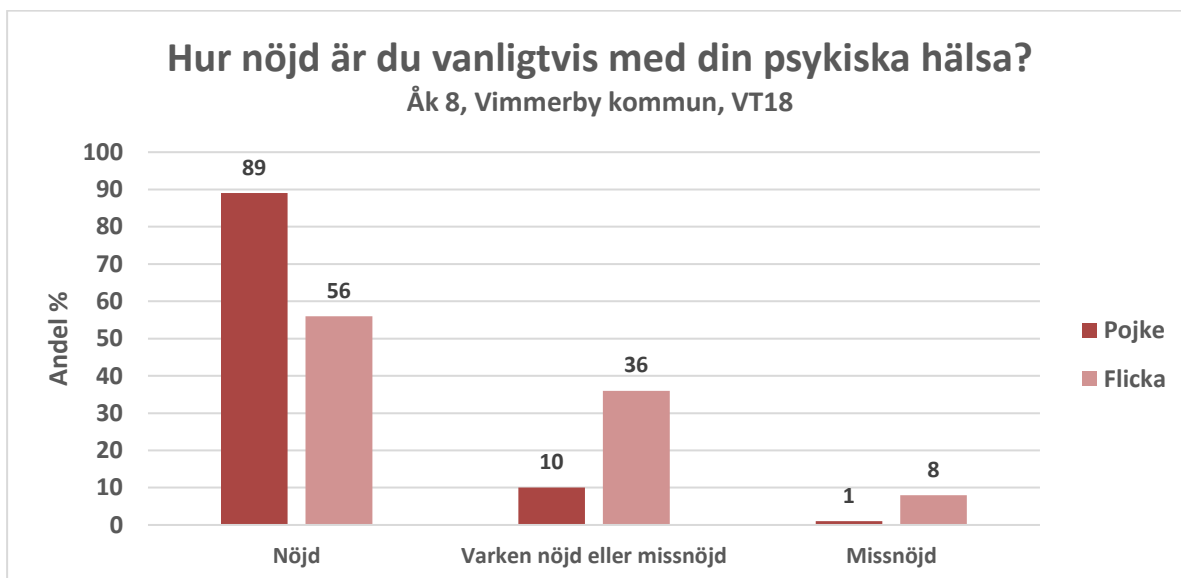
Kön	Nöjd	Varken nöjd eller missnöjd	Missnöjd
Pojke	70	9	2
Flicka	58	27	3

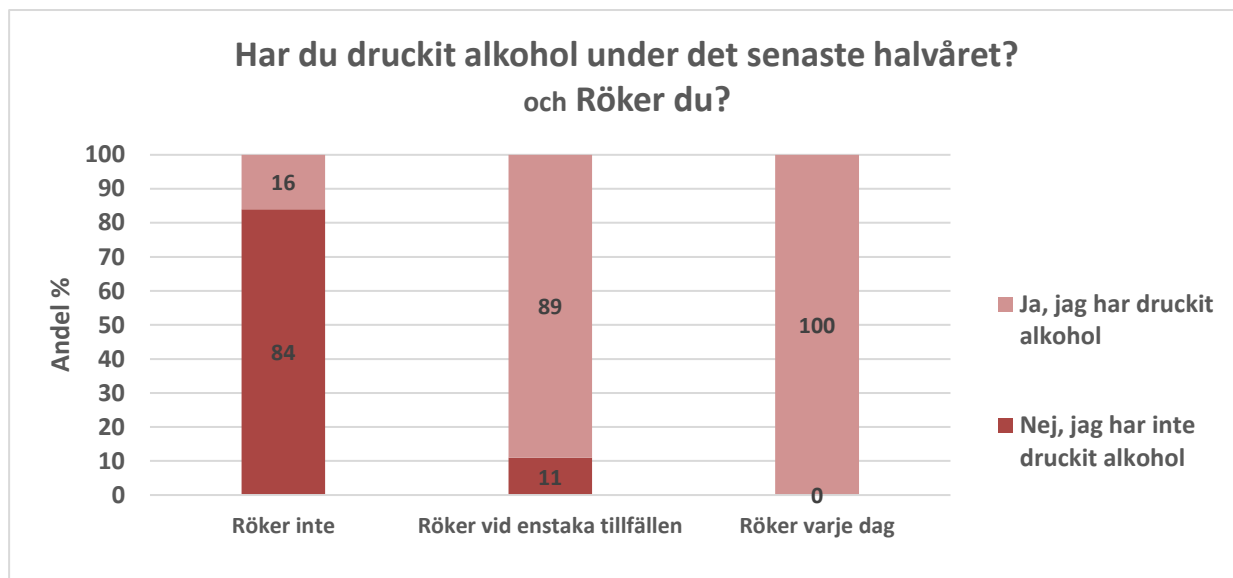
Fråga 29d: Hur nöjd är du vanligtvis med din psykiska hälsa?

Tabell 32: Antal som angett hur nöjda de vanligtvis är med sin fysiska hälsa.

Kön	Nöjd	Varken nöjd eller missnöjd	Missnöjd
Pojke	72	8	1
Flicka	49	32	7

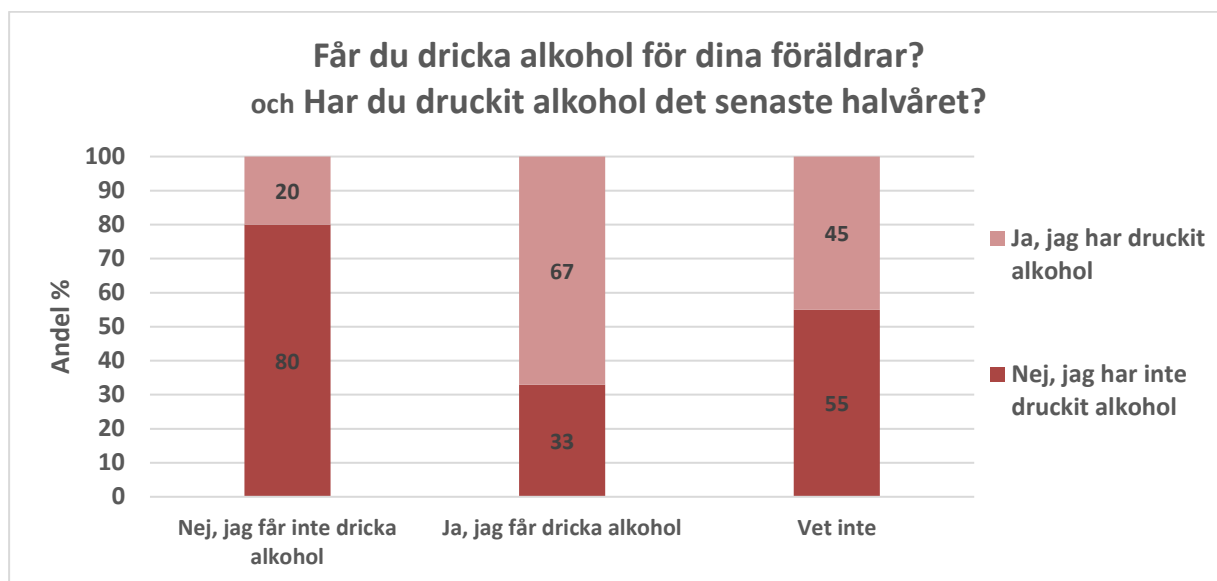
Korsade frågor

Förklaring:

- De flesta av de som inte röker dricker heller inte alkohol (84 procent)
- Av de som röker vid enstaka tillfällen har de flesta också druckit alkohol (89 procent)
- Alla som röker varje dag har druckit alkohol (100 procent)

Detta påvisar ett samband mellan rökning och alkohol, dvs alkoholkonsumtion ökar risken för att börja röka

Förklaring:

- De flesta av de som inte får dricka alkohol för sina föräldrar dricker heller inte alkohol (80 procent)
- Av de ungdomar som får dricka alkohol för sina föräldrar, har de flesta också druckit alkohol (67 procent)
- Ungefär hälften av de som inte vet om de får dricka alkohol, har druckit alkohol (45 procent)

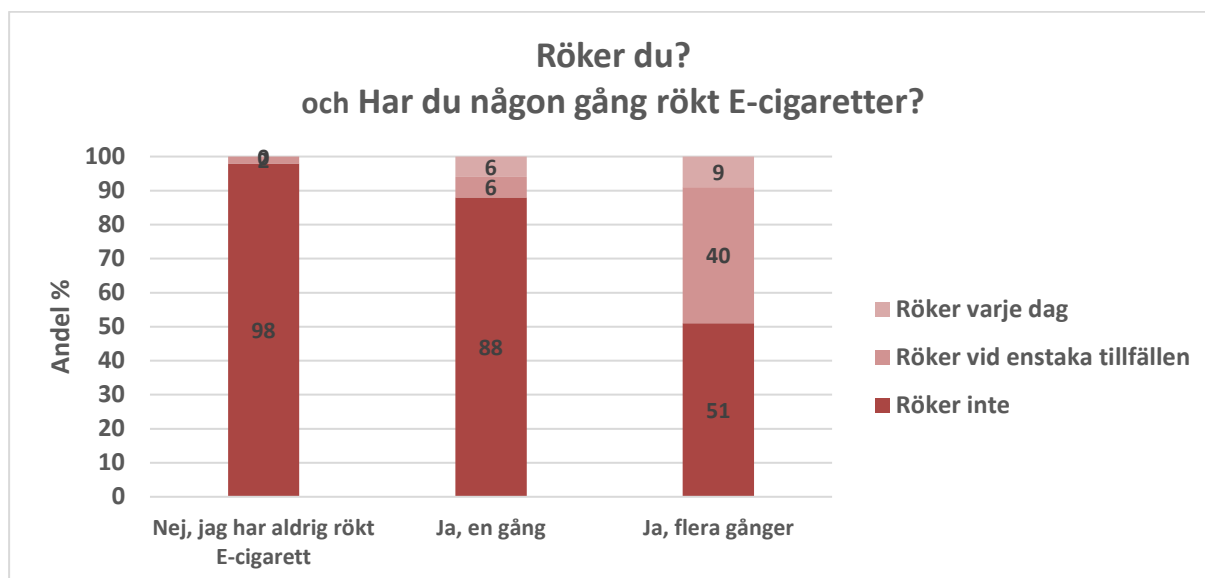
Detta påvisar ett samband mellan föräldrars restriktiva förhållningssätt och barnets alkoholkonsumtion, det vill säga; ett restriktivt förhållningssätt minskar risken för att barnet ska dricka alkohol.

Förklaring:

- Desto bättre ungdomen trivs i skolan desto mindre alkohol dricker hen.
- Undantaget var alternativet ”ganska dåligt”, vilket kan bero på att få har valt det svarsalternativet (se antal svar på fråga 3).

Detta påvisar ett visst samband mellan skoltrivsel och ungdomars drickande. Det vill säga; en trivsamt skola minskar risken för att eleverna dricker alkohol.

Förklaring:

- De flesta av de som inte röker vanliga cigaretter har heller inte rökt e-cigarett (98 procent)
- Av de ungdomar som rökt e-cigarett en gång, var det några som rökt vanliga cigaretter (6+6 procent)
- Ungefär hälften av de som rökt E-cigarett röker också vanliga cigaretter, (40+9 procent)

Detta påvisar ett samband mellan vanliga cigaretter och E-cigarett. Det vill säga; desto större konsumtion av e-cigarett desto högre risk är det att ungdomen även röker vanliga cigaretter.

Sammanfattning

Bakgrund

Det var cirka 18 procent av ungdomarna som var födda utanför Sverige och/eller hade förälder/ar som var födda utanför Sverige. Majoriteten av pojkarna trivdes mycket bra i skolan medan majoriteten av flickorna trivdes ganska bra i skolan. Andel som svarat ”Mycket bra” hade sjunkit sedan 2016.

Tobak

Sedan 2016 hade rökning ökat med 7 procentandelar men ligger dock lägre än tidigare år. Andelen pojkar och flickors rökning var lika stor. Föräldrars restriktion gentemot rökning hade ökat och var nu högre än något tidigare år. De flesta ungdomar som rökte fick tag på cigaretter genom att köpa dem från någon som var över 18 år.

Andelen som rökt vattenpipa någon gång hade fördubblats sedan 2016 och ligger nu på 10 procent. 16 procent visste inte om de fick röka vattenpipa för sina föräldrar. En procent visste att de fick röka vattenpipa för sina föräldrar vilket var en minskning på 2 procent sedan 2016.

Andelen som rökt E-cigaretter hade ökat drastiskt med 13 procent sedan 2016 och låg nu på 30 procent. Pojkar röker oftare än flickor och de flesta angav att de rökt utan nikotin.

Gällande snusning låg både pojkar på totalt 18 procent vilket var en stor ökning sedan 2016 då det låg på en-två procent. Flickorna låg kvar på en procent. Andelen restriktiva föräldrar hade ökat något gällande snusning men låg ungefär på samma nivå som tidigare. De som snusade fick snus genom att få/köpa av annan vuxen över 18 år.

Alkohol

Andelen som druckit alkohol låg år 2018 på 25 procent vilket var en ökning med 5 procent sedan 2016. Siffran låg dock fortfarande lägre än 2014. Tidigare hade det varit fler flickor än pojkar som druckit alkohol medan det 2018 låg förhållandevis jämt (pojkar 27% och flickor 24%) De som drack alkohol drack oftast mindre än en gång i månaden och gjorde det på privata fester eller hemma. Tjejerna drack oftast starkcider, alkoholisk och/eller sprit medan killarna oftast drack starköl alkoholisk och/eller sprit. Alkoholen erhöles oftast av kompisar eller köptes av en annan vuxen över 18 år. De flesta drack sig aldrig berusade eller drack sig berusade ibland.

Något färre föräldrar var tillåtande till alkohol än 2016 men visade även på en nedåtstigande trend sedan 2012. Färre än någonsin fick alkohol eller fick smaka alkohol av sina föräldrar. Även här hade trenden varit nedåtstigande sedan 2012.

Narkotika

Två procent hade någon gång använt narkotika vilket var oförändrat sedan 2016. Ingen flicka hade angett att hon använt narkotika. Andelen som visste någon som skulle kunna förse dem med narkotika hade stigit med åtta procentandelar sedan 2016 och låg på 19 procent.

Övrigt

Två procent angav att de sniffat vilket varit oförändrat sedan 2012. Andelen som använt läkemedel tillsammans med alkohol låg oförändrad på två procent sedan 2014.

Andelen som spelade om pengar låg på cirka åtta procent vilket var en svag ökning sedan 2016. Majoriteten av de som spelade om pengar var pojkar.

Färre tyckte att det var oacceptabelt att röka och fler tyckte att det var upp till var och en sedan 2016. Något fler tyckte att det var acceptabelt att röka. Inställningen till alkoholberusning hade också förändrats till att färre tyckte det var oacceptabelt och fler tyckte det var upp till var och en och acceptabelt sedan 2016. Inställningen till narkotikaanvändning hade dock blivit mer oacceptabel sedan 2016. Färre tycker att det var upp till var och en och något fler tycker att det var acceptabelt.

Fler var nöjda med hur de hade det hemma (88 procent) än med sin familjs ekonomiska situation (82 procent). Pojkar var betydligt mer nöjda med sin fysiska och psykiska hälsa än flickorna. På alla fyra frågor hade andelen som angett ”nöjd” sjunkit något sedan 2016.

Referenser

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer: inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet